Yazı işleri :
E. U. Rs.
Harb Tarihi Dairesi

Harb Tarihi Vesikaları DERGİSİ

Üç ayda bir çıkarılır
(Mart , Haziran , Eylûl , Aralık)
Ayları

Basım işleri :
E. U. Basımevi
ANKARA

Yıl : 4 Mart - 1955 Sayı : 11

Tarih yazmak, yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa; değişmiyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK

İstiklâl Harbinde 14 ncü Süvari Fırkası Kumandanı ve Erkânıharbiyesi

Soldan sağa :

14 ncü Sv. Fırka Yaveri Mulâzimsani Enver Efendi (Tümg. Enver Aka),
14 ncü Sv. Fırka Kumandanı Miralay Suphi Bey (Tümg. Suphi KULA),
14 ncü Sv. Fırka 1 nci Ş. Md. Yüzbaşı Cevdet Bey (Emekli),
14 ncü Sv. Fırkası Erkânıharb Reisi Bnb. Muzaffer Bey (Merhum Org. Muzaffer Tuğsavul)

İÇİNDEKİLER :

1 — Vecizeler
2 — Tarihî vesikalar ve açıklamalar

173 sayılı Ordu Dergisine ektir

E. U. Basımevi
ANKARA
1955

Vecizeler

1. Ordularımız gökgürültülerini andıran bir velvele ve heybetle sahne-i tarihe yeniden çıktı.

K. ATATÜRK

2. İnsanların vicdaniyatı, matbuatın hürriyeti ve hürriyet-i siyasiyenin tecelliyatı gibi nefsil'-emirde aziz olan avâmilin heyeti içtimaiyeyi ıstırap ve tereddiye sevkedecek gala. surette istimâl olunmasına bizzat vücud-ü içtimaînin hikmet-i hayatı mânidir.

K. ATATÜRK

3. Benim müstesna olduğuma dair bir kanun yoktur.

K. ATATÜRK

TARİHÎ VESİKALAR

256 No. lı vesikanın açıklaması

Heyet-i Temsiliye Reisi Mustafa Kemal Paşanın İstanbul'da Rumlarla Yunanlıların fesatcı hareketlerine dair Harbiye Nezaretine gönderdiği şifrenin açılmış şeklini göstermektedir.

Vesika No. 256

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine

Takdim edilmiştir.
4509
Şube 2

8/11/35

8 Teşrinisani 1335

K.
Ş. 2 M. 8/11/35
S

Malûm malûmat!

Sıvas'dan:

Harbiye Nazırı Cemal Paşa Hazretlerine mevrut şifredir

Dersaadet'de Rumlarla Yunanlıların Mesai-i mefsedetkâraneleri hakkında elde edilen malûmat hulâseten behveçhizir mâruzdur Hükûmet-i Seniyyece tedabir-i mukabele ittihazı mâruzdur.

4 Teşrinisani 35
Vürudu 6 minh
I

Heyet-i Teslimiye namına

Mustafa Kemal

Kısım 2

SURET

1 — Geçen ay kiliselerin heyet-i idare intihabatı yapılmış birçok Yunanî zevat heyet-i idare âzalığına intihap edilmiştir.

2 — Rum Patrikhanesi Yunan sefaretinden aldığı emir üzerine kilise heyet-mütevellîlerinden başka kırk kişilik bir heyet intihap ettirmiş ve bunlara İstanbul Rum mebusları namını vermiştir. Bu heyetin vazifesi İstanbul meselesi konferansda mevzu olunca propaganda için münasip görülecek eşhasın Paris, İngiltere, İsviçre, Yunanistan'a i'zâmile tahrikât ve teşvikatta bulunmak umum Rumlar

namına İstanbul'un ilhakını talep ve hiç olmazsa beynelmilel idareye nailiyeti hakkında sarfımesaide bulunmak ve Yunanistan'dan gelen evamiri tatbik ve sevkedilen çeteleri icabeden yerlere i'zâm velhasıl hukuk-u hâkimiyet-i Osmaniye ile gayrikabil-i ahval ve harekâtı idare etmektir. Hey'et İzmir'e de gönderilecektir.

3 — Yunanlı Miralay Aleksandros Simrafaki on iki gün evvel buraya gelerek Seferethanede Yunan hafiye zâbitasının İstanbul teşkilâtına memur olmuş ve işe başlamıştır Vazifesi bitince Atina'ya gidecektir Bunun bir Kaymakam iki Mülâzim iki Yüzbaşi muavini vardır. Bu muavinlerden Yüzbaşı Dirikis Kolokilas bugünlerde Zalpili nam torpido ile Pontus hükûmet-i cumhuriyesinin jandarma teşkilâtını tensik etmek üzere Trabzon cihetlerine hareket edecektir.

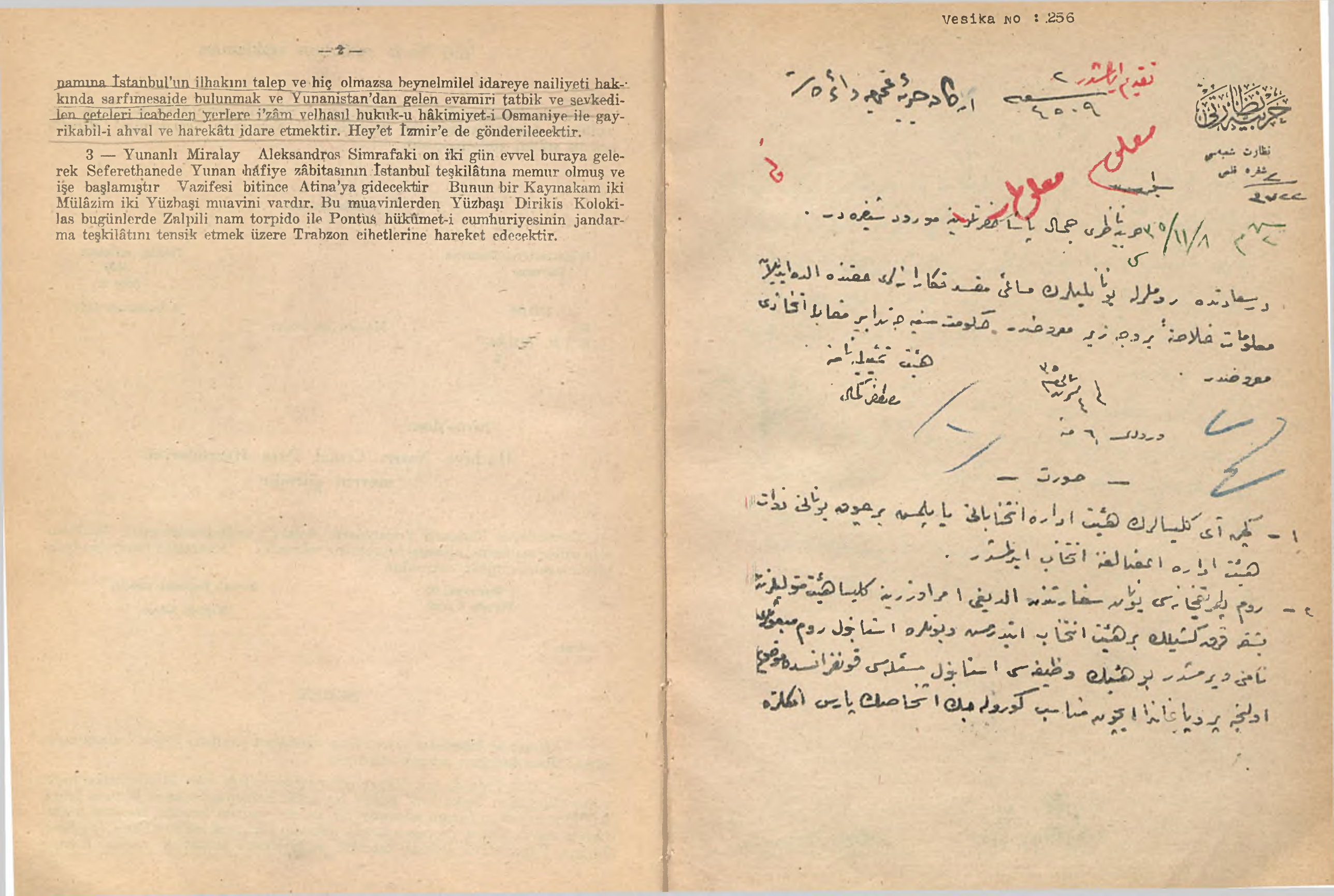

اسوجره یونانستانه اقرامی ایله تحریکات و تشویقاتده بولنمه عموم
روملی ناحیه استانبولک الحاقی طلب و دعوی اولنمسی بهانه‌سیله اداره‌یه
نائلی حقنده حرف سانسیده بولنمه و یونانستاندن کلان اداری تطهیر و
سوقه ایتدرلمه حیله‌لری ایجاب ایدیورکه اقرام و اهالی حقوق حاکمیت
عثمانیه ایله غیر شایان تألف احوال و عرفانی اداره ایتمکده بقیت ایچرده
کلیندیکی جهتله در .

٣ - یونانلی مرآلای مکسانزروس صیمرانالی اده آتی کوه ادل بوراید کلان
سفاتجیلرده یونانه خفیه ضابط سنک استانبول تشکیلاتنه مأمور اولمسه
ایتدیاشلاعتمد و تخصیص تنجی آتنه یکیده جمعدر یونانک بر قاچ آی
مدارم آتی یونانستانه معاودت داردر . بر معاونلرده بوزانجیدیس
توپوکیانستن دیکرلرده ظالیبی نام طوریدر ایله یونوس مکومت
بلغاریه سنک دائره و تشکیلاتی تنسیقه ایتمک اوزره طرفدن جلاینه
تحرکه ایده جکدر .

٤ — یونانستان حکومتی تقنینه اعمال اوزره کچیرلمه‌ده بولاندیغی کبی بونلرك یطرقخانه‌یه دیرکلری ایچون خاصی یونانستانده منظماً عسکر جمعیتی و اسلحه جبسه‌سی دیلومسه رومیلی‌ده اقامه کوندریلرسه یونانلیلر ترك قوتلرینه قارشی جسارت کوستریلرسه بو معاونتلرك داخی صورتده دوامی ایستیلرسه یطرقخانه‌نك اوزرینه سفارتخانه‌یه مراجعت ایدرك مذکوره احوال ایچون اسمی بوقاریده تحریر خابطه ذاتلرك ایشلرنده معاونت ایدن ملازم دیمتری و کریدلی دیوزباشی نیقولا توکمایی طرفندن جوابنه کوندرلمکه قرار ویرمشدر.

٥ — دوینزه‌لوس طرفندن استانبولده بولنان مجموع مجاهد قلوبلرینی برشیدیرك بر هیئت اداره طرفندن یونانستانده کلیك افراد اداره سنده‌کات ایدرمك و ماده بوراده پرویاغاندا یاپمق اوزره مأموریت مخصوصه‌سیله خارجه مأمور لرنده ژوری ساقلیاری تأمینه بر یسی کلمشدر.

بو تشکیلاتده قدر طالمادارده کی قره اوسمانی، مراجعه و مقری کوینده‌کی نهاز زونکی جمعیات قلوبلرینی برلشدیرمسه دیونلره تحدید قدر کوبا یکمی بیک الی یوز شلاره قدائی یازمشلردر.

257 No. lı vesikanın açıklaması

Askerî makamlarca gerekli tedbirlerin alınması için Dahiliye Nezareti tarafından Dersim eşkıyasının tecavüzlerine karşı Harbiye Nezaretine gönderilen tezkerenin aslını göstermektedir.

Vesika No. 257

Babıâli
Dahiliye Nezareti

Memurîn ve Sicill-i Ahval Müdiriyeti
Adet 1. R - P

Umumî 41575 Ş. 1 K. 13 - 12
Hususî 1175

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Devletlû Efendim Hazretleri

Dersim eşkıyası tarafından arasıra vukuagelmekte olan sarkıntılıklardan dolayı ahalinin mal ve canlarının te'min-i mahfuziyeti için hal ve maslahata göre basiretkârane tedabir ittihazı lüzumu Hey'eti Tahkıkıye Riyasetinden izbar kılınmış ve keyfiyet vilâyete de yazılmış bulunduğundan bu babda cihet-i askeriyece de tevessülât-ı muktaziyede bulunularak eşkıya-yi merkumenin birgûna tecavüzat ve tâdiyatına meydan verilmemesi esbabının istikmali hususuna Himem-i Âliyye-i Nezaretpenahîleri derkâr buyrulmak babında emr-ü ferman hazret-i men-lehül'emrindir.

18/Rebiyülevvel/338
11/Kânunuevvel/335

Dahiliye Nazırı
Mehmet Şerif

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
13/12/35

Erkânıharbiye
Numara
3937

Şube 1 I
7189 II 1107 13/12 I T

Vesika No : 257

جریه نفاره جلیله سنه

داخلیه نظارتی

مأمورین وسجل احوال مدیریتی

عدد: ٤١٥٧٥ عمومی

٥ خصوصی

١٢-٧-١

١٢-١٢-١٩

٢ نمره اقسام خارجیه

دریم استیای طرفندن آزه مره وقوعه کلمکده اولان صاقنیلقلردن دولایی اهالینك مال وجانلرینك تأمین محفوظیتی ایچون عالی مصلحه کوره بصیرتکارانه تدابیر اتخاذی لزومی حقنده تحقیقه باشلندیغنی وکیفیت ولایتده یاپلمسه محتمل بولنان جهتلر عسکریه جه ده توسناتو متقیده ده بولنیلدیغی استیای مرقومه نك برکونا تجاوز ایتمه وتعدیاتنه بیلدیرمه ویرلمسی اسبابنك اشکالی خصوصنه حکم علیه نفاره تبنا ایدیلدیغی وظایفه یوریلمیلری امر وفرمان حضرت پادشاهی اولمشدر. ایرجه الشوکت و ایامه رفعت

داخلیه ناظری

[illegible]

ارکان حربیه عمومیه دائره سی

٢٥/١٢/١٢

[illegible]

١٢/١٢

258 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından XIII ve XV nci Kolordu Kumandanlıklarına Dersimlilerin tecavüzlerine karşı gerekli tedbirleri almaları maksadiyle yazdığı tezkereyi göstermektedir.

Vesika No. 258

Şifre
Yazılmıştır.
5/Kânunuevvel/335
Mehmet İzzî

1 1
Şube Kısım

Numara
7251

Makam-ı Nezaretpenahilerinden
14/K.E./35

Onüçüncü Kolordu Kumandanlığına

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Köylere arasıra tecavüzatta bulunan Dersimliler hakkında tedabir-i basiretkâranenin ittihazı Dahiliye Nezaretince Mamuretülâziz Vilâyetine tebliğ edildiği iş'ar ve cihet-i askeriyece müzaherette bulunulması rica olunmaktadır. Vilâyet-i mezkûre ile bilmuhabere bu hususun temini mütemennandır. Onüçüncü ve Onbeşinci Kolordulara yazılmıştır.

Şakir Muzaffer Kâzım Cevat

B

Vesika No : 258

گوندرن :	محمد رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
شعبه	ندرلشدر	... مورود		مقام نقلیه
...	واصل اولمشدر	ادهاجی فرداردو		۲۵/۱۰/۱۴

آدرس ..... اوبشیخ قصه اردوقطع ایتمه

کویره آرده تجاوزاتده بولونان رسمیلر عقده
نهایه بصره نظارتنک اتخاذی واخذ نقد رنجه مصوره الفرنه
ولایتنه تبلیغ ایدلدیکی اشعار ایدر جهت عسکریه جهتنه هرنه
بولونلمسی حالاولمقدهدر. ولایته مذکوره ایله مکاتبه بو
خصوصک تأمینی متقاددر. ادهاجی داره بخی فرداردو
باز لمشدر.

259 No. lı vesikanın açıklaması

İaşe ve asayiş bakımından bâzı birliklerin konuşunda değişiklikler yapmağı tasarlıyan Harbiye Nezaretinin tasarısı İngiliz İşgal Kuvvetleri Kumandanı General Milen tarafından reddedilmesi üzerine mezkûr Nezaretin bu hususda Sadaret makamına yazdığı ve fakat göndermediği bir yazısına aittir.

Vesika No. 259

Kısım 4'de hıfzedilecek
14/12/35

Gönderilmiyecek

Makam-ı Sadaret-i Uzmâya

İskân ve iaşe gibi ihtiyacatın verdiği zaruretler veyahut asayişin ~~lüzum hakkında vârit görülen~~ icabettirdiği tedabir-i ~~den olmak üzere~~ nikat nazarından vârit görülen mütalâat üzerine kıtaat-ı askeriyenin vaz'ülceyşlerinde bâzı tebeddülât icrasına lüzum görülmektedir.

Mütarekenamenin beşinci maddesi ahkâmına tebaiyet olunarak hükûmet-i Mu'telife namına muvafakati istihsal olunmak üzere icrasına lüzum görülen tebeddülât esbab-ı mucibesiyle birlikte İngiliz Bahrisiyah Ordusu Kumandanı Ceneral Milen'e iş'ar edilmektedir. Ceneral Milen bu hususdaki müracaatimizin kısmıâzamını reddeylemiştir. Ceneral Milen bütün bu cevap redlerinde kendisini âmir mevkiinde tutmakta ve yalnız kendi noktainazarını hâkim kılmaktadır. Halbuki mütarekenamenin maddei mâruzasındaki "müzakere edildikten sonra" kaydı Devlet-i Aliyyenin noktainazarının da düvel-i Mü'telife noktainazarı derecesinde haiz-i itibar olması lâzım geleceğine ~~ve idame~~ ve bırakılan kıtaat-ı askeriye hudutların muhafazası ve asâyiş-i dahilînin idamesi için olduğuna göre memleketin asayiş noktainazarından ahval ve ihtiyacatını daha iyi bilen ve asayişten mes'ul olan Hükûmet-i Osmaniye noktainazar ve teklifatının ehemmiyetle telâkkisi icabedeceğine bir delildir.

Ceneral Milen'in red cevapları karşısında ~~kıtaatın te'min-i iskân ve istirahatleri~~ Nezaret gerek asâyiş için tedabir ittihazında ve gerekse kıtaatın temin-i istirahat ve iskânları hususunda büyük müşkilât içinde kalmaktadır. Ceneral Milen'in bu babdaki teklifatımıza daha ziyade müsaadekâr davranması için teşebbüsat ifası re'yi sâmi-i Sadaretpenahîlerine menuttur Olbabda.

Burhanettin **Basri** **Cevat**

gönderilmiyecek

260 No. lı vesikanın açıklaması

İstanbul Hükûmeti tarafından Trabzon - Erzurum bölgesinde tahkikat yapmak üzere buralara gönderilen tahkik heyeti raporunu göstermektedir.

Vesika No. 260

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Trabzon - Erzurum Hey'eti Tahkikıyesi

RAPOR

I
2 - 11 - 35
1112 IT

Trabzona muvasalâtta lâzımgelenlerle teati-i ziyaret ve iki gün tahkikat-ı lâzimede bulunduktan sonra cihet-i askeriyeden tehiye olunan otomobille hareket olunarak bir günde Gümüşhane'ye erişildi

Esna-yi rahda Cevizlikten Ardasa'ya kadar Zıgana yolunun temini için tahminen üç tabur askerin serpişdirildiği görüldü Evet; düşmanlar tarafından Anadolunun bu taraflarında olduğu işaa olunan müsellâh çeteler bizim taraftan olmayıp Rum komiteleri tarafından Santa nahiyesi denilen Sürmene'nin cenubundaki yüksek yaylada tertip olunmuş ve maksat da hem Trabzon - Erzurum tarik-ı mühimminde emniyeti ihlâl hem de hudanekerde Pontüs hükûmetinin teşkili tekarrüründe vukubulacak ihraç kuvvetinin harekâtına muavenet ve teshilât irae etmek Çünkü Santa yaylasından Bayburt, Gümüşhane, Ardasa, ve Cevizliğe inen kısa yollar mevcut olduğundan iktizasında din ve vatanı uğrunda feda-yi cana kalkışacak kuvvetin arkasını kesmek kolay olacaktır Pontüs hayalinin tahakkuk edememesi üzerine eşkikay-i mezburenin bir kısmının dağıldığı ve bir kısmının da istîman ve bakıyyetüssüyufunun istisâl edilmesi üzerine, avdet-i çâkiranemde, asakir-i şahanenin garnizonlarına avdet ettiği görülmüştür

Asker cem'i-şayiası da taburların mevcutları yetmişer nefere tenezzül edip firar da tezayüt ettiğinden sinin-i nizamiyede olan firarilerin derdest ve cem'ine kalkışılmasından dolayı bethahân tarafından asker cem'olunuyor deyû işaa olunmuştur

Bayburt Ahzıasker Riyasetinden icra ettiğim tahkikatta bir ay zarfında ancak iki üç kişiyi sevkedebildiği anlaşıldı.

Pasinler, Erzurum, Bayburt taraflarında anâsır-ı saire bulunmadığından dünyanın bir tarafında görülmiyen asayiş buralarda mevcuttur

Erzurum Kongresine gelince evvelce muarefemiz bulunmasından dolayı ziyarete gelen ve Kongrede Mümessil bulunmuş olan Meb'us-u sabık Raif Efendi hulâsaten şu beyanatta bulundu: Vilâyat-ı Şarkıyenin herbirinde Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyetleri vardı İzmir'in işgal-i feciinden ve Dahiliye Nazırının; işgaller nekadar feci olursa olsun kabul olunacaktır tamimi üzerine Erzurum Kongresi akdolunmuştur.

Erzurum Müftüsü Solakzade de şu ifade de bulundu: Cenabıhak bizi anasız, babasız bırakmasun Anadan maksadım vatan, babadan maksadım Padişahımız Efendimiz Hazretleridir Hususat-ı mâruza ve levahikı vaktiyle Trabzon, Bayburt ve Erzurum'da mufassal şifreli telgraflarla arzolunmuş idi Emr-i devletleri üzerine muhtasaran tekrarına müsaraat olundu ferman.

1 Dokuzuncu Kolordu-yü Hümayun Kumandanlığından
Şube Ş Mütekait Mirliva
6241 I M 2/11/35 Ali Fevzi

Şevket
1/11/35

Erkânıharbiyeye

Erkânıharbiye
Rıza
3401

R. S. Paşa

Vesike NO: 260

حربیه نظارت جلیله سنه

۲ - ۱۱ - ۲۲ . طرزوم - ارضروم هیئت تحقیقیه سی

رایورد

طرزوم مواصلته لازم کلان نداله نقاطی زیارت و ایکی کون تحقیقات لازمه ایله بولندقدن صکره جهت عسکریه ایله تهیه اولنان اوتومبیللر حرکت اولنمزدن بر کون اول کلمشلر ایدی

اثنای راهده جوینه لکه ارداسی یتدی زیفانه بولنان ثانیه الجیلی تحتیاً ایچ ایچه عسکرلر سرپشیر یاپیلمش کورلدی اوت: دشمن طرفندن ناطونیک بو طرفدن اولدیغی اسلحه اولنان مسلح چتلر بر طرفدن اوجیجه روم قوتجه لری طرفندن سانتا ناحیه سی و زیفانه سوریه نک جنوبی کی بیلسک یابلوب ترتیب اولنمش و مقصد ده هم طرزوم - ارضروم طریق مهمنه اینجه اخلال هم خدانک دهشتلی حاکمیتنک تشکیل نظریه و قبولی جهه اخراج قوتنک حرکاتنه معاونت و تسهیلات ارائه ایتمک چونکه سانتا یاپلمسنه بایورد، کلشخانه، ارداسی و جوینه لکه اینجه قیصه بولنمه موجود اولدیغندن اقتضاسنه دیه ورطه اوغرنمش فدای جانه قالقشمش جهه قوتک ارقه سی کسیلمش قوتلری اول جهتدن یونتوسی جانلنی تحقیقات ایچ ماسی اوزره اشقیای مزبوره نک بر قسمنی محاصره و بر قسمنی ده سچیلمه و بقیه الیوقنه استیلا ایدلمسی اوزره عودت چاکرانده عساکر شهانک غاریزه نزدیه عودت ایتمکه کورلمشدر

عسکر جمعه شایعه سیده چاپورلرن موجودلری بیشر نفره تزل ایدوب فراره تشابه ایتدکلری سنه نظاریه ده اولنمش فراریلرن دوستی وجهه قالقشمزه طوریله به خواهانه طرفنه عسکر جمع اولنور دیو اشاعه اولنمشدر

بایورد اخذ عسکر ریاستنه اجرا ایتدیکی تحقیقات برآ طرفنه انجه ایکی ایچ کسیلمش سویه ایچ بیدیکی اکلاشلمشدر

یاسنیز ارضروم، بایورد طرفنه عناصر ساده بولنیقنه دیانت بر طرفنه کورلمیان آشلیمه بورالرده موجوددر

ارضروم قوتلرنه سنه کلنجه اولجه معارضه بولنمسنه طولیه زیارته کلن رفقاده ده مثل بولنمسه ارتک مسئله سیله رائف افندی خلاصه سویا ناتر بولنمش:

ولایات شرقیه نک طرزوم مدافعه حقوقیه جهتدن واردی ازمیرن شمال قیمتنه و داخلیه ناظرینه: اشغال نقدیه نجیع اولدیغی اوسوده قبول اولنه جقدر تعیین اوزره ارضروم قوتلرنه سی عقد اولنمشدر.

ارضروم متصرفی حولاقندار زاده شوانماده ده بولنمش: جناب حق بزی انا سز یاپمسنه برافسوسه انادن مقصدم وطنه یابلاده مقصدم یاوهکز افندم مزدر

خصوصات معروضه و لواحق وقتیه طرزوم، بایورد و ارضروم مقامی شفاهی نندافله عصه اولنمسایدی امر و اوزری اوزره مختصراً تذاییه مساعدت اولنمق فی ۱۰/۱۱/۲۲

طقوزنجی قول ارکان حربیه نائبی
نقاعد مولا

261 No. lı vesikanın açıklaması

Amerika Fevkalâde Komiseri Amiral Bristol tarafından Mütareke Komisyonuna verilen muhtıra dolayısiyle Sadaret makamının Harbiye Nezaretine yazdığı tezkerenin aslını göstermektedir.

Vesika No. 261

Babıâli
Sadaretiuzma
Mektubî Kalemi
869

Mahremdir

Harbiye Nezaret-i Celilesine

M
4383

Ş. 1 K. 20 - 12

Devletlû Efendim Hazretleri

Amerika Fevkalâde Komiseri Amiral Bristol Cenapları tarafından Mütareke Komisyonu Reisi Fahrettin Beyefendiye tevdi olunmakla irae kılınan iki kıta muhtıra ile müşarünileyha beyninde cereyan eden mükâlematı mutazammın varaka mündericatı hakkındaki mütalâatı havi Dahiliye Nezaret-i Celilesinden gönderilen tezkerede Amiral Bristol canibinden salifüzzikr muhtıralarda Kuvay-i Milliyeye mensup bâzı eşhasın Kafkasya hududunu tecavüz ile Ermenilere tasallût etmekte ve Mustafa Kemal Paşa ile Azerbaycan'da bulunan Enver beyninde muhabere cereyan eylemekte olduğu dermeyan kılınmış olup bu hal sahih ise Avrupa ve Amerika efkâr-ı umumiyesinin aleyhimize tahviline sebep olacağı ve konferans nezdinde suitesir husule getireceği cihetle muvafık-ı menfaat-i devlet görülemediğinden bahis ile bu babda tedabir-i mânia ittihazı lüzumu iş'ar edilmiş ve ehemmiyet-i mesele müstağni-i beyan ve izah bulunmuş olmakla Nezaret-i Celilelerince de lâzımgelenlere tebligat ve vesayay-i müessire ifasına himmet buyrulması siyakında tezkire-i senaveri terkîm kılındı Efendim.

Sadrâzam
Ali Rıza

Erkânıharbiye-i Umumiye Dairesine
18/12/35

Müstaceldir

Şube 1 **1** **R. S. Paşaya**

7386 **21 - 12 - 35** **Şevket** **21/12**

Vesika NO: 261

صدارت عظمی

مکتوبی قلمی

٨٦٩

جریده نظارت جلیله‌سنه

محرمه

٤٢٨٢

وثیقه افقم حلوتری

اوریقا قوه‌لعاده‌قیمتی ایرلی بیسوی جنوبی طرفنه متارکه‌قومیسیونی رئیسی قوماندانی بولنان افقم تودیع اولنمقه اراده‌لنان ایکی قطعه محفوظه‌یه مشارالیها بنده‌ه جریان ایدن مطالعات متضمن ورقه مندرجاتی عقده‌کی مطالعات حاویه‌سی واضحه نظارت جلیله‌سنه کونده‌ریلمه‌سی تذکره‌سی ایرلی بیسوی جانبندن تلغراف‌نامه محفوظه‌ده‌کی قوای بیسوب بعضه تخاصمات فقط سیاحه‌دوغی تجاوزاتدن عبارتدر ارمنیه‌ده‌سوط ایتمکده و مصطفی کمال پاشا ایله ازبایجانده بولنان انوریه‌ده‌کی جریانه بنکده اولدیغی وسیله‌سیله‌ایلوب بوحال صحیح ایسه اوروپا و اوریقا افکار عمومیسنک علیهنه بولونمه‌سی سبب اولجق و قوتلرنی زوننه سوء تأثیر حصول‌دیزه‌ه‌جق‌جهتله موافقه منفعت دولت کوریلدیکندن بحث ایدیلوب بوبابده نزاع حالنه اتخاذی لزومی اشعار ایلمشدر و الحکمت مسئله مستغنی بیانه و ایضاح بولمشدر و لهذا نظارت جلیله‌جه‌نده لازم کلنده تبلیغات و دعیای مؤثره ایفاسنه همت بویورلمسی سیفنه تذکره تنادری ترجمه قلنمق اقتضا ایدر ایسه امر عالی‌نه اولنمشدر

صدر اعظم

ارکان حربیه عمومیه دائره‌سنه

20/12/18

مستعجل

٧٤٨٦

I

٢٧ - ١٢ - ٢١

٦٢٨

262 No. lı vesikanın açıklaması

İstanbul gazetelerinde Enver Paşa ve arkadaşlarının Anadoluya girdiklerine dair çıkan haberleri yalanlamak üzere Harbiye Nezaretinin Hariciye Nezaretine gönderdiği tezkereye aittir.

Vesika No. 262

Şube 2
4,464
Erkânıharbiyei Umumiye

6/11/35 imza
5/Teşrinisani/35
Riyasetten

Hariciye Nezaret-i Celilesine

~~Matbuat Müdüriyet-i Umumiyesine~~

Şube 2 Kısım 2 Mütareke

Nezaretin

Tezkire

Payitahtda münteşir bâzı ceraidde; gûya Enver ve rüfekasının hududu geçerek Kuvayi Milliyeye arzıhizmet eyledikleri hakkında neşriyata tesadüf edilmektedir. ~~Hilâf-ı vâkı olan neşriyat-ı mezkûrenin tekzibi rica olunur Efendim.~~

Neşriyat-ı vâkıa hilâfi hakikat ~~olmakla suret-i münasebede tekzi~~ olduğu ve limaksadın tasni' edildiği bukere vâkı olan iş'ara cevaben Onbeşinci Kolordu Kumandanlığından bildirilmiş olmakla Matbut Müdiriyeti vasıtasiyle suret-i münasebede tekzip ettirilmesi menût-u re'yi âlileridir.

M. Baha Kadri Mahmut Beliğ Cevat

Kısım 2
Mütareke

Gönderildi
6 - Teşrinisani - 1335

Vesika No : 262

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
[illegible]	کوندرلمشدر	نظامیه مطبوعات مدیریتی		
	واصل اولمشدر	[illegible] قسم قتاره	٥ / [illegible]	

آدرس ..... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

263 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti 261 sayılı vesikada belirtilen hususları XV nci Kolordudan sorması üzerine bu Kolordu Kumandanının Harbiye Nezaretine verdiği cevabı göstermektedir.

Vesika No. 263

Şube 1
7396

Erzurum'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
20/12/35
Hariciyeye cevap yazalım

Şevket Ş. 1 K. 20 - 12

Oltu'dan bir sebep ve suretle hududumuz dahiline hiçbir Ermeni gönderilmemiştir.

Birka Ermeninin bâzı tekâlif ve mütalebatta bulunmak üzere Oltu'ya geldiği ve mütalebatta bulunmak üzere ve Oltu Hükmet-i muvakkâtesi tarafından tevkif edildiği istihbar kılınmış ve 29/10/35 tarihli Nezaret-i Celilerine arzedilmişti. Hudut haricindeki vukuatla alâka ve münasebatımız olmadığı için bu vakanın tafsilât ve neticesine dair fazla malûmat alınmamıştır. Kuvayi Milliyeye mensup bâzı eşhasın Kafkasya hududunu tecavüz ederek Ermenilere tasallutta bulunduğu ve Mustafa Kemal Paşanın Azerbaycan'da bulunan Enver'le muhabere ettiği hakkındaki beyanatın kat'iyyen aslı yoktur. Enver'in Azerbaycan'da olduğunu dahi zannetmiyorum. Trabzon ve Fransız Mümessilli; Mumaileyh'in Türkistan'da olduğunu Mevki Kumandanına söylemiştir. Ermenilerin hududun ötetarafında Müslümanlara yaptıkları fecayi ve mezalime karşı biçare İslâmların kopardıkları feryad-ı tazallümkârane ve istimdatkâranesinin âlem-i medeniyette cay-i kabul bulmaması ve b e c a n b k (ecanibin) ve bilhassa Amerikalıların şu sırada bir dereceye kadar lehimize d v n (dönen) efkâr ve mütalâatını aleyhimize çevirerek birtakım mevakı elde etmek için ötedenberi yapmakta oldukları veçhile yaygaradan başka birşey olmadığının suret-i kat'iyyede tekzip buyrulmasını arzeylerim.

17/Kânunuevvel/35

15 nci Kor. K. Mirliva
Kâzım Karabekir

Minh
4384

I
21 - 12 - 35

(Y) 1-T 21/12

Vesika No : 263

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

ارمودن
جه‌نظارته مورود شفره‌در.

اولیه‌ده بر سبب وصول حدودی داخلنده هیچ بر ایش کوندرلمه‌مش
بتاءً ارمنیلر بعضه تکالیف ومطالباده بولنمه‌اوزره اولتی، کلدیکی ومطالبه
بولنمه‌اوزره واولتی حکومت موقته‌سی طرفنه توقیف ایدیلمکی استحبار قلنمشدر
۲۹/۱۰/۲۵ تاریخلی نظارت جلیله‌لرینه عرض ایدلمشدی. حدود خارجه‌سنه دخول وعلاقه
مناسبتی اولمیه‌جق بو وقعه‌نک تفصیلات وتنجیسنه دائر فضله معلومات
آلنمامشدر. قوای ملیه‌نک بعض اشخاصک قفقاسیه حدودی تجاوز ایتمکلری
ارمنیلره تسلط بولنمقلری ومصطفی کمال پاشانک آذربایجان بوجاغنه نور انداخته
ایتدیکی حقنده ایسه‌لرینک دخی قطعیا اصلی یوقدر. انورک آذربایجان والیلغی
دخی طلب ایتمیوب طبردن وار محتملی مومی الیه‌نک ترکستان والیلغی
موقع قبانه‌سنه سویلنمشدر. ایشبو حدودک اوته طرفنه کسلمز باشدقلری
مجایع ومظالم شایعه‌سی اسلامک قرار قلری قربانلرینک استعداد کارینک
عالم مدنیتده جای قبول بولماسی و [illegible] وبالخاصه اوقیانوسلرک شوحرده

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

٤

[illegible] افکار و مطالعاتی علیهنده [illegible] بر طاقم مناخ
بر دیجه قدر لازمه دوره [illegible]
الده ایتمک ایچون اونوتدیغی یا یتمده اطلاقلری دوجار یاپیلده و [illegible]
اولدیغنک حورت قطعیه ده تکذیب بویلمسی وجهله بلدیم [illegible]

[illegible] ده ١٥ [illegible]

[illegible]

٤٢٨٤

٢١ - ١٢ - ٢٥

١٢/٢١ (س)

264 No. lı vesikanın açıklaması

Sadaret makamının 261 sayılı vesikayı teşkil eden yazısına Harbiye Nezaretinin verdiği cevabı göstermektedir.

Vesika No. 264

"Tahriren" yazılmıştır
23/Kânunuevvel/335
Şube 1 Mehmet İzzî
Kısım 1

Makam-ı Nezaretpenahîden
22/1.Kâ./35

Mahremdir

Kuvayi Milliyeye mensup bâzı eşhasın Kafkasya hududunu tecavüzle Ermenilere tasallutu ve Mustafa Kemal Paşa ile Enver beyninde icra edildiği söylenen muhabere hakkında Onbeşinci Kolordunun iş'arı cevabisinin takdimine dair.

Huzur-u Maalimevfur Cenab-ı Sadaretpenahiye

Şube 1
7386

Mâruz-u Çakir-i Kemîneleridir ki:

869 ve 17/1.Kâ./35 tarih ve "mahrem" işaretli tezkire-i fahîmaneleri arîza-i cevabiyesidir:

Dahiliye Nezaret-i Celilesinden vâkı olan iş'ar üzerine Kuvayi Milliyeye mensup bâzı eşhasın Kafkasya hududunu tecavüzle Ermenilere tesallûtu ve Mustafa Kemal Paşa ile Enver beyninde muhabere vukuu hakkında tahkikat-ı amîka icrası Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına tebliğ kılınmıştı. Bu kere mevrut cevabî şifre sureti leffen takdim-i huzur-u fahîmaneleri kılındı. ~~Münderecatının aynen Amerika Fevkalâde Komiseri Amiral "Bristol" Cenaplarına iblâğına iradelerini istirham ederim.~~ Mabihil'arz tahkikat netayicine Amiral Cenaplarınca itimat buyrulmadığı takdirde Hükûmet-i Seniyyece mehazir-i azîmesi derkâr bulunan hususat-ı mezkûre hakkında Amerikalılarca tetkikat ve tahkikat icrasiyle kanaat husulüne delâlet ve irade-i fahîmanelerini arzeylerim. Olbabda emr-ü irade hazret-i veliyyül'emrindir.

Şakir Muzaffer Basri Kâzım Cevat

Vesika No : 204

آدرس .....

موضوعی

حضور معالیموخور جناب صدارتپناهی‌یه

معروضدر که بلیه لدیرکه :

۸۶۹ و ۱۰/۱۶/۴۵ تاریخ و "بحر" اشارتلی تذکره‌نجماندلری عریضه‌جوابیدر :

واقعه نفس رهبلیه سنده واقع اولان اشعار اوزره قوای سویه سنویه بعضه اشخاصك فاقتضاسیا حدود تجاوزله ارتکابه تسلطی و مطلق کلاتیا ایله انور بیزده تحاریره وقوعی حقده تحقیقات عمیقه اجرایی اوزره تشکیل قولاردوقومانلغنه تبلیغ قلنمشدی. موکره مورود جوابی مشتمله صورتی لقاً تقدیم حضور نجماندلری قلندی.

~~نهایتده جناب آمریتپناهی قوماندانلغنه آمرانه بیورلدی~~

~~جنابلرینه ابلاغ اولنمق اوزره تسلیم ایدرم~~. مایه الدعه تحقیقات نتایجنه آمرانه جنابلرینه اعتماد بیورلدیغی تقدیرده

كوندرن :	شمی وابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	كوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس .....

حکومت سنیه جه محاذ غربیده ویجار بولونان خصوصات مذکوره حقنده آمریقالیلرجه تدقیقات وتحقیقات اجراسیله قناعت حصوله ولاقت واراده قطعیانه لری عودت ایدیلرم . اولبابده امر واراده حضرت ولی الامرکدر .

265 No. lı vesikanın açıklaması

Sadaret makamının 261 sayılı vesikayı teşkil eden tezkeresinde bahis konuşu ettiği hususlar ayrıca Dahiliye Nezareti tarafından Harbiye Nezaretine soruldu-ğunu göstermektedir.

Vesika No. 265

Babıâli
Dahiliye Nezareti
Kalemimahsus

8658

225

Hariciye Nezaret-i Celilesine

R. P. H.

1. R. P.
Ş. 1 K. 13 - 12

Devletlû Efendim Hazretleri

Ermenistan'dan alınan haberlere nazaran Azerbaycan Tatarlarına Karabağ üzerinden yer vererek Türkiye Ermenistanının bir kısmiyle mübadele eylemeği teklif ve Ermenistan Hükûmetine takarrup etmek için Ermenistan'a Türk muharrikleri gönderilmek üzere bulunduğu ve muslihane bir işgali müzakere etmek maksadiyle Tatarlar tarafından vukubulan talebe binaen Oltu'ya gönderilen kıta reisi Kadıyof ve Doktor Gadcyof ve Boyazbey namlarında üç Ermeni Mümessiliyle muhafızlarının sekiz Müslüman Türk muharrikleri tarafından esir edilerek otomobillerle birlikte Erzurum'a i'zam kılındıkları ve el'an orada mevkuf bulundukları anlaşıldığına dair Cemahir-i Müttehidei Amerika Komiseri Amiral Bristol Cenapları tarafından verilen muhtıranın tercümesi Mütareke Komisyonu Reisi Fahrettin Beyefendi tarafından tevdi olunmuş ve Kuvayi Milliyeye mensup bâzı eşhasın Kafkasya hududunu tecavüz ile Ermenilere tasallut etmekte bulunduğu, Mustafa Kemal Paşa ile Azerbaycan'da bulunan Enver beyninde muhaberat cereyan etmekte Ermenilere karşı aynı suretle hareket edilmekte olduğu ve bütün âlem nazarında bâhusus konferans nezdinde Türkiye aleyhine bir netice hâsıl edeceği tabiî bulunan bu misullû ahvalin men-i tekerrürü ve Kafkasya hududunda asayişin muhafazası için tedabir-i şedideye tevessül edilmesi muktazi bulunduğu da Müşarünileyh cümle-i ifadatından olduğu başkaca bildirilmiştir. Harekât ve tecavüzat-ı vakıanın sıhhati halinde esbab-ımalûmeden dolayı esasen pek de lehimiz-

de olmıyan Amerika efkâr-ı umumiyesini bu vesileden bilistifade aleyhimize büsbütün tahrik etmek için düşmanlarımızın fevt-i fırsat etmiyecekleri melhuz olduğu gibi Amerika Komiserliğinin şu müracaatı dahi anlar tarafından vukubulan ilkaata müpteni olması kaviyyen muhtemel bulunduğundan bizim taraf halkından Kafkasya hududunu tecavüzle Ermenilere tasallût edenler olduğu ve maharrerülesami mümessiller ile muhafızların da bittevkif Erzurum'a gönderildikleri sahih olduğu takdirde mevkufînin itlâkıyle beraber hududun muhafazasiyle muharriklerin geçmeleri ve Ermenilere taarruz etmeleri gibi devlet için âtiyen netayic-i muzırra tevlit edecek ahvalin men-i vukuu zımnında icabeden tedabirin ittihazı Erzurum ve Trabzon Vilâyetlerine tavsiye edilmiş olmakla Amerika Komiserinin şu müracaat ve ifadatına nazaran taraf-ı Âli-i Nezaretpenahîlerinden lâzım gelenlere evamir-i muktaziye it'ası mütemennadır. Olbabda emr-ü ferman hazret-i menlehül'emrindir.

11/Kânunuevvel/335
18/Rebiyülevvel/335

Müstaceldir

Dahiliye Nazırı
Mehmet Sırrı

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
13/12/35

1108

Erkânıharbiye
No.
3952

1
Şube
7230

1
14/12/35

aynen Kolorduya yazalım

IT 14/12

Vesika NO: 265

دائرهٔ نظارتی

٨٦٥٨

٢٢٥

حربیه نظارتی جلیله سنه

١-٧٠-ي

١٢ - ١٢

دولتلو افندم حضرتلری

ارمنستانده آلنان خبرلره نظراً آذربایجانه تاتارلرك قره باغ اوزرنده یرلرینه تورکیا ارمنستانك بر قسمینه مبادله ایلمك تکلیف وارمنستان حکومتنك تقرب ایتمسی ایچون ارمنستانك تورکلر محوکلری کوندرلمك اوزره بولندیغی وصلحانه بر اشغالی مذاکره ایتمك مقصدیله تاتارلر طرفندن وقوعبولان طلب بناءً اولجه کوندرلان قطعهٔ رئیسی قاضیوف و دوقتور غادجیف و بویاز بك نامنده اوچ ارمنی تمثیلیه محافظه بنك سکز مسلمان، تورك محوکلری طرفندن اسیر ایدیلیرك اوتومبیلیله برلکده اماکن مومأ الیها قزقلری والده اوراده موقوف بولندقلری آکلاشلدیغنه دائر جمایر قسمنده امریقا قومیسیونی آمرلری برسیتون جنابلری طرفندن ویریلان مخطره نك ترجمهسی ستارکه قومیسیون رئیسی محمد الدین بك افندی طرفندن توزیع اولنمه وقوای ملیه یه منسوب بعض اشخاصك قافقاسیا حدودینی تجاوز ایله ارمنیده تسلط ایتمکده بولندیغی و مصطفی کمال پاشا ایله آذربایجانده بولنان اوریجنرال محابرات جریانه بیننده رمنیده قارشی عمل صورتیله حرکت ایدیلمکده اولدیغی وبوده عالم نظرنده با خصوص قوقاس ترکلرنده تورکیا علیهنده برنیچه حاصل ایده جك طبیعی بولنان احوالك منع تکدری وقافقاسیا حدودنی آسایشك محافظه سی ایچون تدابیر شدیده یه توسل ایدیلمسی مقتضی بولندیغی ده شارالیك جمله افاداتنده اولدیغی بشقه جه بیلدیرلمشدر. حرکات وتجاوزات واقعه نك حتی حالده اسباب معلومه ده طولایی اساساً یلده قرهز ده اولمامك امریقا افکار عمومیسی بو وسیله ده بالاستفاده علیهنده بسبوته تحویل ایتمك ایچون دشمنلری جزمن قوت فرصت ایتمه جکلری ملحوظ اولدیغی امریقا قومیسیونك شو مراجعتی دخی آنلر طرفندن وقوعبولان القاآت جبلی اولمسی قویاً محتمل بولندیغندن بزم طرف خلقندن قافقاسیا حدودینی تجاوزله ارمنیده تسلط ایدنلر اولدیغی ومحور الاساسی تمثیلیه محافظه بالتوقیف ارخوم کوندرلدکلری صحیح اولدیغی تقدیرده موقوفنك اطلاقیله برابر حدودك محافظه سیله محوکلرك تحدید، ارمنیده نقصه ایجادی کبی دولتایچون ایسا نتایج مضره تولید ایده جك احوالك منع وقوعی ممکنه ایجاب ایدن تدابیرك ایجادی ارخوم وطرابزون ولایتلری توجه ایدیلمه اولمغله امریقا قومیسیونك شو مراجعت وافاداتنه نظراً طرف عالیکزدن بیانهیلندیغی وجهله لازم کلنده اوامر مقتضیه اعطاسی مسادر اولنمق اوزره عرض ایلرز.

١٤ ... ١٤ ... ١٤

واجب ناظری

[illegible]

١ کاده جریه عمومیه رایه

٢٥/١٢/١٤

١١٠٨

ایاده

٢٩٥٢

٧٢٢٠

١٢/١٤

[illegible]

266 No. lı vesikanın açıklaması

Dahiliye Nezaretinin 265 numaralı vesikayı teşkil eden tezkeresi üzerine Harbiye Nezaretinin XV nci Kolordu Kumandanlığına yazılan yazısının suretini göstermektedir.

Vesika No. 266

Dakika tehiri gayrıcaizdir

Şifre

Şube 1
Kısım 1

Makam-ı Nezaretpenahilerinden.
15/1.Kâ./35

Arz Efendim
Kemal
16 minh

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Şube 1
7230

Dahiliye Nezaretinden mevrut 8658/225 ve 11/1.Kâ./35 tarihli tezkere suret-i âtide münderiçtir. İhbarat ve istihbarat-ı mezkûrenin Ermenilerce tasni ve tertip edildiği eşkâl-i zâhiriyeden anlaşılıyorsa da bu hususda icra edilecek tahkikat ve tetkikat netayicinin Amerika Komiserliğine suret-i münasebede tebliği, hükûmet aleyhine hâsıl olan olmağa yüz tutan kanaati ref ve izale edecektir. Binaenaleyh; tezkerede mevzuubahs mevat hakkındaki iş'arat-ı müdellile ve muktezanızın heman iş'arını rica ederim.

Hududun emr-ü muhafazasına gelince: Kolordu kıtaatından bâzılarını hududa kadar sürerek, harbden evvel olduğu gibi taarruza ve mürur ve ubura müsait mevakiin hudut taburları şeklinde mümkün olacağı fikir ve mütalâasındayım. Bu tertibatın, hükûmetin İngilizlerle anlaşmasına mütevakkıf olduğundan, Dahiliye ve Hariciye Nezaret-i Celilesine teklifat-ı lâzimede bulunulmuştur. İstihzarata esas olmak üzere bu hususdaki istitlâlâtımızın da inbası mütemennadır.

Şakir Muzaffer **Basri**

SURET

Merbut 8658/225 ve 11/1.Kâ./35 tarihli Dahiliye Nezaret-i Celilesinin tezkeresi şifre edilecektir.

Kâzım **Cevat**

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
شیفره	کوندرلمشدر	دفیقه تأخیر ظهار زد.		مقام نقطه نظرنده
ختم	واصل اولمشدر			۲۵/۱۰/۱۵

آدرس ..... اوردو تشکیلی قومندانلغنه

واقعه نقطه نظرنده مورخ ۸۶۵۸/۲۲۵ و ۲۵/۱۰/۱۱ تاریخلی تذکره صورتی آتیده مندرجدر. اخبارات و استخباراتک مذکوره تلک ارتبدجه تصحیح و ترتیب ایدلمکی اشکال ظاهر بولمه آکلاشیلیورایسه ده، بو خصوصده اجرا ایدیلمک تحقیقات و تدقیقات تاماملنمک آمریقا قومیسرلکنه صورت تنبیه اولنمشدر. حکومت عالیه حاکم اولمق یوزه طوتانه قانعی رنج و آزار ایدیلمکدر. نیاز عبد: تذکره ده موضوع بحث مواد مقدمه‌ک استماعات مدلله و مفصله‌سنک هامه استماعی طلب ایدرم.

~~[illegible]~~

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس .....

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

مورخه

مربوط ۸۳۵۸/۲۲۵ و ۱۱/۰۵/۲۰ مائیلی واحد نظارت

جمعیت نکاحی بنفع ایدوکدر .

267 No. lı vesikanın açıklaması

Edirne Valisi Salim Paşanın firar ettiğine dair Osmanlı - Bulgar hudut Müfettişliği tarafından 1 nci Kolorduya yazılan yazısının suretini göstermektedir.

Vesika No. 267

Bulgar Hudut Müfettişliği
1/1564

Edirne: 7/10/35

Gizli

Birinci Kolorduy-ü Hümayun Kumandanlığına

Edirne Valisi ile Polis Müdürünün 6/7 Teşrinivvel/335 gecesi arabacı Yakub'un refikinin arabasiyle Şehitlerkapısına kadar gelip hududun biraz ötetarafında bekliyen bir otomobile binerek Karaağaç'a geçdikleri Şehitler Rüsumat Memuru Mehmet Efendinin ifadesinden anlaşılmakta bulunduğu ve kapıda polis komiser muavini ile o saatte nöbette bulunan polis efendinin de bu babda malûmatı bulunacağı ve iki gün evvelsi hudut taburundan Şehitler takımına temdit edilen telefon hattının da iki köprü arasından bu gece kat'edilmiş bulunması da keyfiyet-i firarlarını teshil ettiği 516 numaralı Hudut Taburu Kumandanlığının iş'arına atfen mâruzdur Efendim.

Osmanlı - Bulgar Hudut Müfettişi
namına
Binbaşı

Abdürrahim

268 No. lı vesikanın açıklaması

I nci Kolordu Kumandanlığının Edirne Valisinin kaçdığına dair Harbiye Nezaretine yazdığı tezkerenin aslını göstermektedir.

Vesika No. 268

Birinci Kolordu-yü Hümayun
Kumandanlığı
Erânıharbiyesi
Şube
1

Edirne
7/10/335

Numara
9680

Gayet müstaceldir

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Edirne Vilâyetine ~~Vahdet-i Milliye namına nesibi teşkilât mevcut olduğunun iş'arı zımnında Edirne Valiliğine~~ Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Murahhaslığından keşide kılınan telgraf üzerine Vali Salim Paşa 6/10/35'de Mecalis-i Hükûmet ve eşraf-ı mütemeyyizan-ı memleketi ve Trakya - Paşaili hey'eti ile Cemaat-i İslâmiyeyi daire-i hükûmette içtimaa davet ve bu müzakerede bulunmaklığını Kolordu makamına teklif etmişti. Cereyan eden bu müzakerede Trakya - Paşaili hey'etinin Vahdet-i Milliye Hey'etini temsil etmesi ve Makam-ı Muallây-i Hilâfetin mazhar-ı itimadı olacak hükûmetin evamiri ve arzu-yü millî dairesinde mülk ve millet-i İslâmiyenin temin-i mevcudiyet ve refah ve saadetine hasrınesai edilmesi kararger olmuş ve bu karar dairesinde Paşa-yi Müşarünileyh tarafından cevap yazıldığı anlaşılmıştır. $\frac{6}{7}$ /10/35 gecesi Vali Salim Paşanın Edirne İngiliz Mümessil-i Askerîsine müracaat ederek Polis Müdüriyle beraber İngiliz Mümessilinin otomobiline binerek Karaağaç'a geçdikleri ve oradan trenle Dersaadet'e hareket ettikleri bu sabah tebeyyün eylemiştir. İngiliz Mümessilliğine tarz-ı müracaat ve şekl-i hareketlerinden şüpheye düşen Mümessil-i Askerî bir vakanın hüdûsu halinde ilâ saat zarfında Edirne'ye Kuvayi İtilâfiye celbedeceğini, Vali vekâletini Salim Paşanın bıraktığı, vekâlet emri üzerine ifa eden Mektupçu İhsan Beye beyan etmesi üzerine Edirne'de hiçbir vakanın zuhûr etmesi dairei ihtimalden olmadığını temin ve Vali ile Polis Müdürünün bu veçhile gaybubetleri kendi vehim ve hayallerinden ileri geldiği beyan edilmiştir. Edirne'de muhill-i inzıbat ve asayişi muhil hiçbir hal ve tezahürat mevcut olmadığı berayimalûmat mâruzdur.

I nci Kor. Kumandanı namına
Erkânıharbiye Reisi
Kaymakam

Mehmet Cemil

Şifre edilmiştir
Alâattin

7 Minh **7/10/35**

Vesika No : 268

ادره

۳۳۵ ۱۰ ۷

جریده نفاذ جلیله

اورنه ولایتنه [illegible]

آناطولی دوروم ایله مواقف [illegible] جمعیتی کشیده قلنان تعداف اورنه والی سالم پاشا [illegible]

مجلس حکومت واشراف ومیزانه حکمی [illegible] ترکیا - پاشا ایله هیئت ایله جماعت

اسلامیه یی دائره حکمنه اجتماع وحوت ربوندا کره ده [illegible] مواضعاتی قهار وقتاد لغتی

متانه تقلیل اتمیه ایده . جریانه ایده بو مذاکره ده ترکیا - پاشا ایله هیئت وحدت ملیه

جمعیتی تشکیل اتمیه وتمام سلاحه خلافتک مظهر اعتمادی اولجه حکومت اوامری وارزوی ملیه

دائره سنده ملت ومعاشلرینه تأمین معیشت وراحت وسعادت مدرسلی ایلیه قرار ایلمسه

وبوقرار دائره سنده پاشا ایله طرفنه جواب یازلدیغی آکلاشلمشدر . ۳۰/۷/۹۲۰ کیجه سی

والی سالم پاشا بک اورنه انقره شهر عسکریسنه مراجعت ایده رک بولیس مدیریلرایله انقره مقامات

اورتوسنه بیوک قوه آغاجه کیجه کلری واوراده تنظیم رسعادت حرکت ایتدکلری بوجهله تبیه ایلمشدر

انقره شهرنده مراجعت وشکل حرکتلرینه شهر ودشمن عسکری بر وقوعنه مصروف

ایکن سعت ظرف اورنه قوای استلافیه جلب ایدیلدیکی والی وقائدی سالم پاشانک زاتینی وقائد امری

اورنه ایفا ایده مکتوبجی اصاره بکه بیان اتمیسی اورنه اورنه ده بر وقوعه خاطر اتمیسی

دائره احتیاط ایلاریلی / تنبیه والی ایله بولیس مدیریلری بر وجه غیر مستقیم کندوسی وهم خیالنده ایدی

کلدیکی بیان ایلمشدر . اورنه ده محل انضباط وآسایشی مخل بر حال وقوعات [illegible]

اولمادیغی بابده معلومات مصدر [illegible]

جه قوماندانلغنه
ارکان حربیه
ناظمی

۱۰

۲۷/۷/۹۲۰

269 No. lı vesikanın açıklaması

XIV ncü Kolordu Kumandanlığının Anzavur'un girişdiği teşebbüslere dair Harbiye Nezaretine gönderdiği şifreyi göstermektedir.

Vesika No. 269

Bandırma
2/11/35

Kor. Kumandanlığı

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Müstaceldir

İzmit Mutasarrıf-ı sabıkı Ahmet Anzavur Bey bugün 2/11/35 bir rivayete göre onbeş diğer rivayete göre elli atlı ile Susurluk'a gelerek hükûmete gitmiş ve ahaliyi münâdilerle hükûmete celp ve bizzat nutuk irâdile artık askerlik kalmadı, askerler babalarının yanına gitsinler hilâfeti ve asayişi muhafaza edeceklerini ve teşkilât-ı milliye namına dercedilen paraların hesabını soracağını söylemiş ve oradaki nakliye taburu ve topçu taburu efradından bir miktarı dağılmış kırk elli neferi de mumailyeh'e iltihak etmiş bir miktar silâh ile kırk elli hayvan almış ve oradaki topların da kamalarını alacağını ve zâbitana da yirmi dört saat zarfında Susurluk'u tahliye etmelerini beyan ederek savuşup gitmiştir. Anzavur Beyin kendisini takip için Balıkesir'den Manyas istikametinde sevkedilen müfrezeden havfen ve bunu da setretmek üzere veya Bandırma'da derdest olunarak Balıkesir'e sevkedilen Yüzbaşı Kemal'i kurtarmak emeliyle Susurluk'a geldiğini tahmin ediyorum. İzmir cephesinde ve Balıkesir, Bursa havalisinde ahvalde hiçbir tebeddül yoktur. Bursa'da Ellialtıncı Fırkadan 250 ilâ üçyüz kişilik zâbitan ve efradı müntehap bir kuvvetin 7/10/35 günü Bandırma'ya muvasalat etmek üzere tahrikini emrettim.

Herşeyden evvel Yunanlılara karşı Soma, Akhisar cephelerinde kuvvetli bulunmak ve bu cephedeki nizamiye ve millî teşkilâtımızı arka taraflardan dahilden vâkı olacak tehdidata karşı himaye etmek fikr-i esasîsini muhafaza ve takibediyorum. Binaenaleyh dahile karşı bir tarafdan Balıkesir'de ve diğer tarafdan Bandırma'da kuvvetli bulunmak ve Manyas, Gönen havalisinde kuvvetli bir müfreze bulundurmak üzere ittihaz-ı tedabir eylediğimi arzeyler ve halen Ahmet Anzavur'un bir serseri şakî mahiyetinde olup efkârı umumiye üzerinde ciddî hiçbir tesir yapmadığını kuvvetli surette zan ve tahmin ederim Kendisinin harekâtını ve ef'alini ciddî surette takibetmekte olduğum mâruzdur.

14 ncü Kor. Kumandanı
Mirliva
Yusuf İzzet

No.
530

şifre edildi.

2/11/ ninh **İhsan Ömer Ali**

ق قوماندانلغی

Vesika NO: 269

عدد

تاریخ

20/11/7

حربی نظارت جلیه‌سی

ایزبیت منطقه‌سی سابق احمد آزاد و بلک بولوک ۲۰/۱۱/۷ بررایه‌گوره اوه‌سه دیگر رایه‌گوره الی آتی ایله جوجق‌لغه
حمله‌لر حاضرلنیور و اهالی‌نی دیرلیه حاضر جهت و بالات نقطه‌لرنی اوبله آرتوه‌جق قاطری جسدلر بابالرینک بانه‌لرینه
خلاقی و آسانی محافظه‌ایده جقلری و مشکلات‌ده قاله‌رق ایدیه‌لر باره‌لرنی حسابی حوره جقلری سوبه‌سه اوراده‌کی نقطه‌جاقلری
و چوبانلری طابوره آلوندن بر مقداری طاغیلسه قوه‌سی نقطه‌ده موجود ایله اتحاد ایتسه بر مقدار سعدی ایله قوه‌سی جوانه آلسه
و اوراده‌کی طوپلری ده قاریز آرجق و خابلانه‌ده بدمه‌ورت ساحت طرفنده جوجق‌لغه تخلیه ایتدیرمیه‌ایده‌لر حاضر
کتیشه‌لر. آزاد و بلک کندینی تعقیب ایچون بالکیدره ماینیاسی اشتغال نقطه‌سنه سوقه‌ایدیه‌جکه‌لر و ده خوفاً و بونده
بوحوره‌نه‌سنی اوزره و بابا باندره‌ده در دسته‌اولنوب جالکیده سوقه‌ایدیه‌جکه‌لر (بونلرک اوزره‌ده احمد اغه‌نک قوماندانلغی
حالنده تخمین ایدیورم). از بر چوق سنده و بالکیدره روس حوالیسنده احوال هیچ بر تبدل بولمه‌دی.
روس دوه‌سی الی آتی قوه‌سی ۲۵۰ الی ۳۰۰ چونه کشیلات خابطه‌لر و افرادی تخمیناً بر قوت ۷ ز ۱۰ کلومتر
باندره‌ده بر موقف اتخاذ اوزره‌ده تخمین اولنیور.
هشتبه‌ده اول بونانیده فارسی حوره آقحصار چیقارلرنده قوتلی بولونمه‌دیغی کبی بقاجه‌ده‌کی نشیلاقلرنی آرقه
طرفنده و اطرافده واقع اولان جمله‌ده‌ده فارسی حسابه اتخاذ ندابیر تأسیسینی محافظه ایدیورم. بنابرین داخله فارسی
بر طرفده بالکیدره و دیگر طرفده باندره‌ده قوتلی بولونمه‌دیغی و ماینیاسی کوتاره حوالیسنده قوتلی بر مفرزه بولندیرمه
اوزره اتخاذ تدابیر ایدیلمکده و حالا احمد آزاد و بلک بر بری متقابل نقطه‌ده اولوب اخکاچه‌ده اوزره
حدود بعض بر تأثیر یا بعض قوتلی حوره‌نده خلو و تخمین ایدیرم. کندیسنک حرکاتی و افعالی حقنده تفتیش ایتدیرمه
اولدیغم مدده‌ده‌در.

قوماندانی

بولو

سفره بولو

۱/۱۲

270 No. lı vesikanın açıklaması

XIV ncü Kolordu Kumandanlığının aldığı tedbirlere dair 56 ncı Tümen Kumandanlığına gönderdiği şifreli emre aittir.

Vesika No. 270

Ş.
1
Şifre

Gayet müstaceldir

571

Soma
16/11/35

Bursa'da 56 ncı Kor. Kumandanlığına

C. 14/11/35 tarih ve 55 numaralı şifre.

Kirmasti ve Bandırma'daki kuvvetler Ahmet Anzavur meselesinin hitamına kadar Altmışbirinci Fırka Kumandanı Miralay Kâzım Bey emrine verilmiş olduğundan iş'arı ahîre kadar taraf-ı âlilerinden işbu müfrezelere harekât-ı askeriye hakkında tebligatta bulunulmamasını rica ederim.

Yusuf İzzet

Mustafa Kâmil
Numara
571

Şifre edilmiştir
Yaver
Ahmet Mehmet Ali
16/11/35

Vesika no : 270

[illegible]

[illegible] ۵۶ [illegible]

[illegible]

[illegible]

۵۷

[illegible] ۵۵ [illegible] ۲۵/۱۱/۱۴ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵۷

۲۵/۱۱/۱۶

271 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin XIV ncü Kolordu Kumandanlığına Anzavur gailesinin basdırılması hakkında verdiği şifreli emrini göstermektedir.

Vesika No. 271

14 ncü Kor. Kumandanlığı
Adet

Harbiye
16/11/35

Müstaceldir

14 ncü Kor. Kumandanlığına

Ehemmiyetsiz gördüğünüz Ahmet Anzavur meselesinin kesbiehemmiyet eylediği bu zamanda Salihli'de bulunmaklığınız münasip değildir. Cepheden daha çok ehemmiyetli olan bu anarşinin behemahal basdırılması matlup ve mültezemdir. Binaenaleyh biranevvel mıntakanıza avdetle bu meseleye hatime vermenizi rica ederim.

Harbiye Nazırı
Cemal

Erkânıharbiye şube 1 - 6574

Erkânıharbiye / 17/11/35
Ş. 1 18/11/35 Y.

Vesika No : 271

قيادة قوماندانلغى
عدد

جبه
٢٥/١١/١٦

سعيه ١٤ نه

اهبتز كوردكلر. احوالزادورمشه سنك اب اهجته
ايدييى بوزيانده صالحى وه بو تحقيقات مناسب
جهوده دها جومه الحيل اولمه بو آنا تشبث اوجال
باصه ريلاس مطلوب وملازمه. بنا عليه بو آنه
اول نقطه آزه عودت بو مشلايه خاتمه ويريلمسى
ايكانه جبه سى ١- ٦٥٧٤
ابرام
جبه ناظرى

جبل
٢٥/١١/١٧
١- طابور جبه
٢٥/١١/١٨

272 No. lı vesikanın açıklaması

XIV ncü Kolordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretinin 271 sayılı vesikayı teşkil eden emrine verdiği karşılığa aittir.

Vesika No. 272

575 Acele 16/11/35

C Erkânıharbiye Birinci Şube 15 numara ve 15/11/35 tarihli emri telgrafiyeye

1 — Ahmet Anzavur nam-ı şakînin mutlaka Dersaadet'te pek yüksek mehafilin birisi tarafından mürettep mukabil bir hareket-i ihtilâliye ve siyasîyenin fedakâr aleti olduğu tahakkuk etmiştir. Son defa 12/11/35 günü Susurluğua geldiği vakit buradaki topları kendi emrine aldıktan sonra askerin kendisine iltihak ettiğinden ve ittihatçı manevrası olan Kuvayi Milliye aleyhine yürümeğe başladığından ve buna da muvaffak olacağından bahsile keyfiyetin olsuretle Zat-i Akdes-i Hazret-i Padişahîye arzını yazdığı bir telgrafla Dahiliye Nazırı Damat Hazret-i Şehriyarî Şerif Beyefendi Hazretlerinden rica etmiştir ve bu mel'un daima ahaliye karşı beyanatında Zât-i Hazret-i Padişahî canibinden memuren gönderildiğini söylemek suretiyle ahaliyi iğfale çalışmaktadır.

2 — Ahmet Anzavur'u tarîk-ı insafa davet etmek ve beynelislâm sefk-i dimaa meydan vermemek için göstermiş olduğum itidal ve Balıkesir Reddiilhak Heyet-i Merkeziyesi tarafından yapılan teşebbüsat-ı samimiye bilâkis kendisine bu ikinci defaki hareketi icra için vakit kazandırmıştır. Filhakika Teşrinisani mübadisindeki birinci Susurluk hâdisesinden sonra ~~meselenin~~ beynelislâm mukateleyi intaç etmemek ve bu hareketlerden düşmanlarımızın istifadesine mâni olmak için suret-i mahsusada Ahmet Anzavur namında bir zat gönderilmiş, ~~lâzımgelen~~ ve bu babda birçok vesaik-ı delâil de irae edilerek bu hareketlerin vatana ihanetten başka birşey olmadığı izah edilmiş, buna mukabil iğfal olunmuş olduğunu ve bu hareketlerden artık kat'iyyen feragat ettiğini ve cephede bir kumanda deruhde edeceğini ifade etmesi üzerine bu hususatı lâyıkiyle tesbit ve kararlaşdırmak üzere ~~ikinci heyete mülâki~~ takibattan hıfzolunmuş idiyse de gönderilen ikinci heyete mülâki olmıyarak ~~ikinci Susurluk vak'ai müessifesini vukua getirmiştir. İkaı ictisar etmiştir~~ bu defaki teşebbüsat-ı hainanede bulunmağa ictisar eylemiştir. ~~Bundan pek ziyade müteessirim~~ Ve artık fikr-i maksadının hükûmet-i hâzıranın siyaset-i dahiliye ve hariciyesine karşı tamamen hilâfıfikir olduğundan zerre kadar şüphe bırakmamış ve orduyu infisaha uğratmak, mebusan intihabatına mâni olmak ve vatan müdafaasından başka bir endişesi olmıyan Kuvayi Milliyeyi dağıtmak üzere bilfiil kıyam ve ihtilâlde bulunmuştur ve bu defa kendi aleyhine sevkedilen askerî müfrezelerimize de müsellehan mukabele ve mukavemet eylemiştir.

3 — Binaenaleyh Ahmet Anzavur'un gerek şahsı ve gerekse ef'al-i leimanesi ancak şiddetle te'dip ve tedmire lâyıktır ve etrafa tevsia pek ziyade müstait olan bu nevi hareketler daha biyadetlerinde şiddetle bertaraf edilmediği takdirde maazallahü taalâ tasavvur edilemiyecek derecede vahîm netayiç zuhûra geleceğini kemal-i ehemmiyetle arzederim.

Şifre edilmiştir. **16/11/35** **14 ncü Kor. K.**

İhsan Mehmet Ali (imzasıdır)

Mustafa Kâmil

15/11/16

5/5

خوب نفر رده جیدسی

ج ـ ایکنجی رده رمضان اوغلی ۱۵ نجی ۲۵/۱۱/۱۵
تاریخلی اونلفانیه

۱ ـ احمد اغا اوغلی نام شخص نك مظنون ریسعارتی
بك بوكسك محاولك برلسنی طرزده مرتب
مقابل بر حركت اختیار ایدیلدیكی قناعاتی
آلتی اولدیغی مخفوظ ایشبو صوكنجی ۲۵/۱۱/۱۶ كونی
صوصفلنه كلدیكی وقت بوراده كی طوبجی كندی
اوبنه الدقده صره عسكرك كلدیكنی انكلاینجه
واشی رجی مانزه سی اوزره قوای میه عمره بورده
باشلادیغنی و بوكاده موقوف اولمه جغنی بحث
كیفیتك اولمه سی زات اقدسی حضرت
پادشاهیه خرضی یاز دیغی بر
شقه فقه واحد ناظری داماد
حضرت شهریاری شریف بك افندی حضرتلرینه
رجا ایتمشدر

۲ ـ احمد اغا دری طوبجی اضافه دعوت ایتك
و بیك سلام سفك رجا ایتمیدن
و برمك اجبه كوسترمسه اوزرینه اعتدال بالكلی
كسلنه بو آمیكی رفقه حركتی اجرا ایدیلدیكی وقت
فی الذب مشدر

و آخره فكر و مقصدنك حكومت حاضره نك
یا سلطنت و خارجه سنه قارشی تمامیتی خلافنه
اولدیغنی زده قدر شهه یرا قمسه و اردوی
انقراضه اوغراتمه، مبعوثانه اجانب مانع
اولمه و وطنه مداخله یلنه بر اندیشه
ایچنده قوای میه یی صغیرمه اوزره
بالفعل قیام و اختلاسه بولونمسه
و بو رفقه كندی علیه سوقه مدیریه عسكری
موزه اوزره ده مسلحاً مقابله و مقاومته
ایلمشدر.

۳ ـ بنا علیه احمد اغا دری انجه شدنه تا رجیب
و تدبیره لایقدر و اطرافه توسعه بیك باده
مستعد اولمه بو نوع حركتی رضا بنیرنه شدنه
بر طرفه بلكه نفذ ایدیلمكی تقدیرنه معاونه نظام نصوره ایدیلمك
درجه ده وخیم نتایج طاشیه كلمكی عرضه ایدرز

فی الخصوص
ایرتسی صوصفلنه حادثه سنده حكومت بیك سلام
قفاتدی اشاع ایتمكده و بو حركتك دخی اعتماد نظامه استناده
ملی اولمق ایچون صوصفلنه محصورده احمد اغا
بر ایله كوندرلمسی دیو بیانه بر جوق رشاوت
ویرلدیكی ایدیلدیك یوكسكلر نقطه نظرندن
بر كی بلكه ایرتسی ایتمكده و قیام
ایدیلدیكی اعلان ایدیلمكده و بو حركتك
ایرتسی صوصفلنه وقوعنه سبب وجه ... قوماندانی
ایرتسی اغا ... بو صورتی لایقلنه
و ... تقبلانه
صرف ایلمكه ... آیكی نقطه مدقی
ایلمه ... آیكی
... القاسی ...
بو رفقه كی نسبانه خانه ۹ (۴) بولنمق
اعتبار ایدیلدی

... ازیسنا ...

16/7

273 No. lı vesikanın açıklaması

XIII ncü Kolordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretine gönderdiği haberalma raporuna aittir.

Vesika No. 273

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

Erkânıharbiye
M
3879

Takdim Efendim

Ş. 2 K. 18 - 11

Diyarıbekir'den Harbiye Nezaretine mevrut şifrenin hallidir

1 — Zaho ve Musul'da bulunan Bedirhanîlerin Haleb'e avdet ettikleri Cizre Kaymakamının ve müfrezenin iş'ariyle teyyüt etmektedir. Aşair rüesasına nesayihde ve irşadatta bulunmak maksadiyle Şırnak'a gönderilen zâbitimizin avdeti emrolunmuştur. Bedirhanîlerin avdeti iaşe müşkilâtı hasebiyle Bitlis'e gönderilmekte olan bir tabur piyade ve bir bataryadan maada kuvvetin şimdilik gönderilmemesini Onbeşinci Kolordudan istirham ettim.

2 — Yüz kişilik bir Fransız kıtasının Tel'ebyaz istasyonuna geldiği ve bu kuvvetin s k r k y kişilik bir e r y müfrezesinin Urfa'ya bir top getirdikleri Karaburun'da bulunan süvari bölüğümüzden bildirilmiştir.

3 — Besni Şubesinin iş'arına göre Pazarcık kazası memurîni aileler için hane ihzarı maksadiyle Besni kazasına r r a s n h âdem-i mahsus göndermişlerdir. Maraş'daki vukuatın Fransız askerinden bir iki Ermeninin hamamdan avdet eden İslâm kadınlarına çarşafa ihtiyaç yoktur yüzünüzü açınız diye taarruzlarından ileri geldiği ve tarafeynden üç dört kişinin mecruh ve maktul olmasiyle vakanın bertaraf edildiğini Besni'ye gelen yolcular söylemiştir.

Harekât 2906 numara ile Nezarete ve mücavir Kolordulara yazılmıştır.

14/15 . Teşrinisani . 335

Vürudü 17/18 minh

13 ncü Kor. Kumandanı
Cevdet

R. S. Paşaya Şube 2 4704 19/Teşrinisani/1335

Vesika No : 273

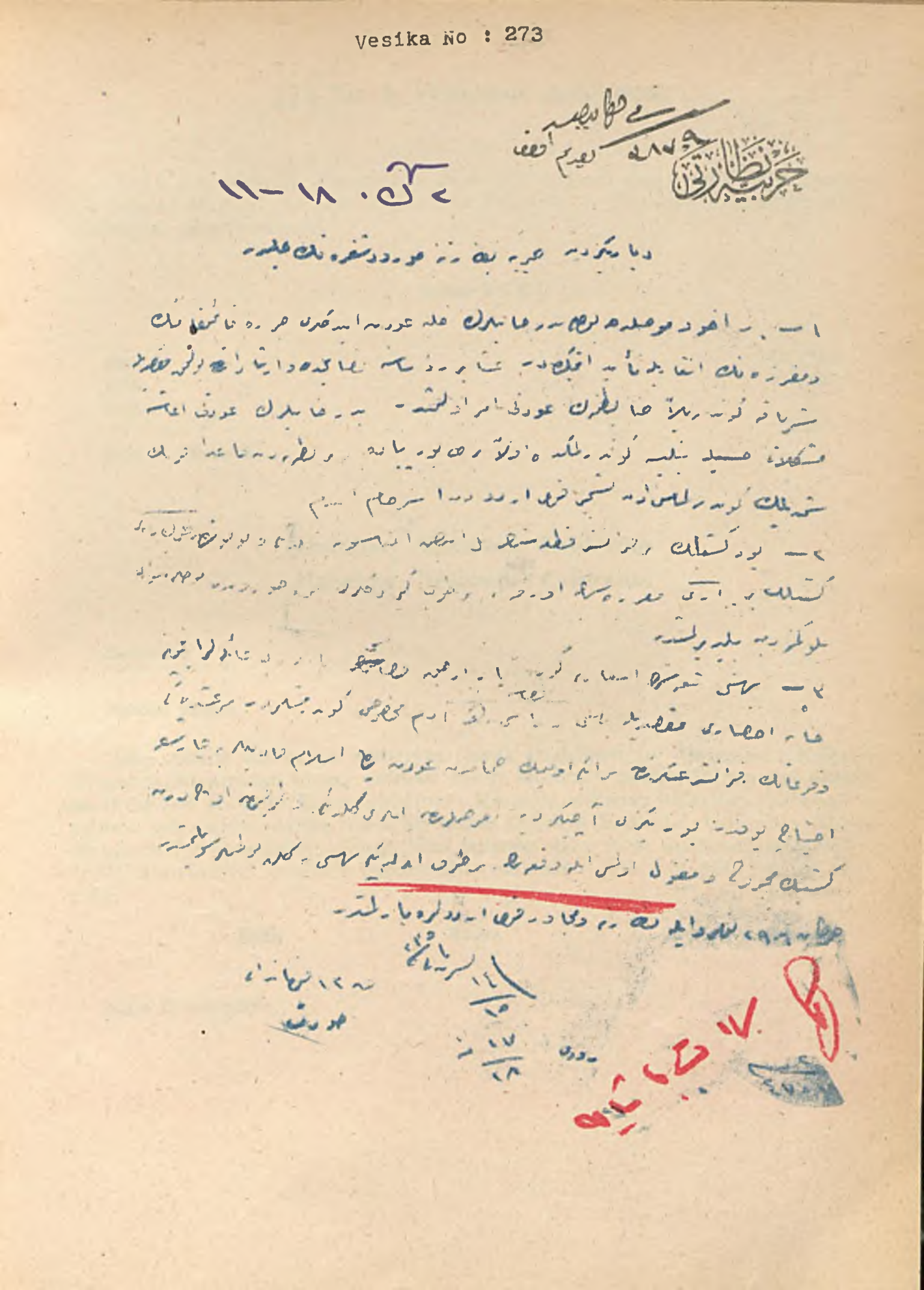

274 No. lı vesikanın açıklaması

XIIIncü Kolordu Kumandanlığının 273 sayılı vesikayı teşkil eden haberalma raporu Harbiye Nezareti tarafından Dahiliye ve Hariciye Nezaretlerine bildirildiğini göstermektedir.

Vesika No. 274

Şube 2 — 20/11/35
4704 — 19/11/35
4703

imza

Şube 2 Kısım 2

Dahiliye Nezaret-i Celilesine
Hariciye Nezaret-i Celilesine

Nezaretten

Mahrem tezkire

Bâzı mühim istihbaratı mübeyyin olarak Onüçüncü ve Onbeşinci Kolordu Kumandanlıklarından alınan şefreler sureti merbuten takdim kılınmıştır. ~~Olbab-da~~ Onüçüncü Kolordu Kumadanlığının Maraş'da vukuunu bildirdiği vak'a haddizatında pek mühim olduğu cihetle bu babda Dahiliye Nezaret-i Celilesine Maraş Mutasarrıflığından gelmiş olacağı tabiî bulunan daha fazla malûmata müsteniden İtilâf Mümessilleri nezdinde teşebbüsat-ı muktaziye icrası Menût-ı Re'yi Âlileridir.

Kadri — Kâzım — Cevat

Kısım II mütareke

Vesika No : 274

کوندرن :	نجی وابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
٤٧٠٤	کوندرلمشدر	واحد قطارینه جلب	٢٠	٢٥/١١
	واصل اولمشدر	خارجه قطارینه جلب	١٩	٢٥/١١

قطارینه

مومی تنظیم

آدرس

اوده اوجنجی و

بعضه مهم اشیا ایله بیه اولارق اوده بشنجی قوللار و دوقماننه انتقال ایدیلمه
آنلاره شفقت حوالی مربوطاً تقدیم قلنمشدر. اوده
اوجنجی قوللار و دوقماننه انتقال ایدیلمه وقوعنی بلدیرمکی وقت
حذاننده یک مهم اولدیغی جهتله بوبابده واحد قطارینه جلب
وجهه مستعجل نظرنه کلمسه اوجنجی طبی بوصاننه دها فضله معلومات مستدعا
تلاف متعاقب نزدنده تشبثات مقتضیه اجراسی منوط رای عالیلریدر.

275 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından III, XII ve XX nci Kolordu Kumandanlıklarına gönderdiği bir haberalma raporunu göstermektedir.

Vesika No. 275

Şube 2 **7/Kânunuevvel/355**
5000 **7/Kânunuevvel/35**

Şube 2 Mütareke
Kısım 2

Nezaretten şifre

3 ncü Kolordu Kumandanlığına
12 nci Kolordu Kumandanlığına
20 nci Kolordu Kumandanlığına

Fransızların Pozantı'dan Bereketlimaden istikametinde bir şose yaptıkları evvelce 20 nci Kolordudan ~~haber alınmış~~ bildirilmiş idi. Ahîren (700) kadar silâhın Kayseri'ye gönderilmek üzere olduğu da istihbar edilmiştir.

Kayseri'nin işgaliyle muhtelif kolordularımızın birbirinden tefrikı ve evvelce bildirilen 1916 İngiliz - Fransız mukavelesinin tatbikatına tedricen girişilmesi gibi bir maksadın istihdafı pek muhtemeldir.

Bu hususda her hareketin gözden kaçırılmıyarak müteyakkız davranılması mercudur. 3 ncü, 12 nci, 20 nci Kolordulara tebliğ edilmiştir.

Muzaffer **Kadri** **Kâzım**

Kısım II mütareke

K

8 Kânunuevvel 1335

Vesika No : 275

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ دقیقه : ساعت
[illegible]	کوندرلمشدر	[illegible]	[illegible]
[illegible]	واصل اولمشدر	[illegible]	[illegible]

آدرس .....

[illegible]

[illegible] (۷۰۰) [illegible]

[illegible] مختلف [illegible]

[illegible] 1916 [illegible]

[illegible]

[illegible]

276 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığının Paris Barış Konferansından memlekete dönen Trabzon Metrepolidinin faaliyetine dair verdiği rapora aittir.

Vesika No. 276

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi
Şube 2
4657

15/Teşrinisani/335

16/Teşrinisani/1335
Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine

Bir sureti Nazır Paşaya takdim edildi.

Ş. 1
K. 2 15 - 11

Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrut şifre

C. 9/11/35'de öğleden evvel saat yedide Loit vapuriyle Paris Sulh Konferansına giden Trabzon Metropolidi ile İngiliz Mümessili Krofort ve bir diğer İngiliz zâbiti ve üç sivil bir kadın Trabzon'a gelmişlerdir. Metropolid Valiicedid Haydar Beyefendinin sandaliyle iskeleye çıkınca İslâm hamallar tarafından beray-i t h b s r Zito diye bağrılmıştır.

2 — 10/11/35'de Rum Metropolidi Hıristado, h r y s t a t ve Trabzon Mevki Kumandanlığını ziyaret etmiş ve Mevki Kumandanı ile esna-yi musahabede; Biz çalışmazsak Avrupalılar bizi çiftlik edinmek istiyorlar Elele vererek müttehiden çalışırsak memleket olur Avrupa efkârı entrika ve fesat ve münafıkla meşbudur. Anadolumuz gibi sâf ve temiz değildir, demiş ve son zamanlarda Trabzon ve civarındaki asayişden dolayı medyun-u şükran kaldığını ilâve eylemiştir.

3 — Nezaret ve 3 ncü Kor. ya arzedilmiştir.

12/Teşrinisani/335

Şube 1
6561

Harekât

15 nci Kor. K. Vekili
Kâzım

Şevket — **M** — **R. S. Paşaya**

3826

Vesika No : 276

جریدهٔ نظارتی

نظارت شعبهٔ
شفره قلمی

ارخودمدت

جریدهٔ نفت مدجلیدم مورود شیفره

۲. ۹/۱۱/۲۵ ده ادکه ده اول ساعت بدیده لویه وایوبه پاره
صلح قونفرانسه کیده طرابزده قره یولیدی ایله انگلیز محتلی قوفورت
و تدا دیکه انگلیز ضابطی وارج سویل بر قادیه طرابزه کلمشلر در.
قره یولیه والی جدید حیدر بک افندینک عدالیله اسکله یه هیچ اسلام
محالله طرفنده برای تدع بر صدر زیتوده باجرلمشدر.

۲- ۱۰/۱۱/۲۵ ده روم قره یولیدی حربیستانی و طرابزده موقع
قوماندانلغنه زیارت ایتمه و موقع قوماندانلغی ایله آنلرک مصاحبه بر
چالشمزسه اوردیالیله بزی حقلنده ایدنلر ایشیدلر الی دیه رک
سخنأ چالیشیرسه محلکت اولور اوردیا انظاری انزیقه و فساد و منافقه
مشوقدر. انا طولیلرک صاف و تمیز دکلدر دیمه و هول زماندم طرابزده
و جوارنده کی اسایشده دولایی مدیونه شکرانه قالیفنی علاوه ایلمشدر.

۲- نفت ده ۲ عرصه ایلمشدر.

۱۲ ریال ۲۲۵ ده ۱۵ ده وکیل
کاظم

۲۵۶۱

I

۲۵ - ۱۱ - ۱۵

۱۱/۱۵

ایچنجی شعبه:
اوردنی مقامه عائد شدر. تقدیم
۲۵/۱۱/۱۶
اسم شعبه مدیرلغی

277 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığının 276 sayılı vesikayı teşkil eden yazısına Harbiye Nezaretinin verdiği cevabı göstermektedir.

Vesika No. 277

Şube 2

18/11/35
(imza)

Şube 2
Kısım 2

16/11/35

Nezaretten

Şifre

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

C. / 12 Teşrinisani 335 şifreye

Trabzon Metropolidi Pontus cumhuriyetinin temin-i te'sisi için Paris'e gitmiş iken ağlebiihtimal orada yüzbulamamış olacak ki Dersaadet'e avdetinde kendi arzusiyle bâzı mehafilimizle temas etmiş ve Trabzon Rumlarına eski imtiyazlarının itası şartiyle bir uzlaşma teklif etmiştir. Şimdi ~~aynı~~ orada da aynı ~~tarz-ı hare~~keti ihtiyar ettiği anlaşılmaktadır. Ancak Mumaileyhin bizi iğfal ederek hariçden Rumların Trabzon Vilâyetine ~~avdetlerini~~ hicretlerini temin veyahut vilâyet dahilindeki Rumlar arasında esaslı teşkilât yapmağa çalışması da melhuzdur. O cihetle ef'al ve harekâtının ~~sıkı bir surette~~ münasip bir surette takibi ile peyderpey buraya inbası mercudur.

Kadri **Kâzım** **Cevat**

Kısım II
Mütareke

Vesika No : 277

کوندرن :	نمی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
٤٦٥٧	کوندرلشدر		١٨	٢٥/١١/٥٥
	واصل اولشدر	ادره شخصی قول اردوقوماندانلغنه	١٦	٢٥/١١/٢٥

قطاریه آدرس

شیفه

٩. ١٢ ریالی ٢٢٥ شیفه

طرز ده قره بولدی یونوسی فرقه نیلک تامیه تأمینجوسه
یاسه کتسه ایکه اغلب اخوال اداره یوز بولوب مسعه اولجه که
دیسعادته حوونده کلوه ارزیسه بعضه مخلزل تمامی اتسه وطرزه
ریعاوته سکی اتمالرینک اخطاری شطیه بر اذ لاشه
تکلیف اغتسه . شوری اداره ده حیی طرز حرکتی اختیار
ایدیکی اکلا شیلجق وقت واقعنده ریدرایتسه
اخوتیرنی تامیم وباهود دولت واقعنده ریدرایتسه
مناسب رهورده نقصی ایدیلی بوراه اباکی
وجود .

278 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretine gönderdiği istihbarat raporunu göstermektedir.

Vesika No. 278

H. A1 1
13/12/335
R. S. Paşaya
Şevket

Erkânıharbiyei Umumiye
Dairesine
17/12/35 M
4383

Ş. 2 K. 17 - 12

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine mevrut şifrenin hallidir

1 — 9/12/35'de İngiliz bandıralı büyük bir nakliye vapuru Trabzon limanına gelmiştir. Bu vapurda takriben üçbin kadar İngiliz efradı bulunduğu anlaşılmıştır. Biri Hintli Ceneral, dördü Erkânıharb ve Erzurum'da evvelce mümessil olarak bulunan Ravlinson üç emir zâbiti, üç müselâh olmak üzere on nefer Trabzona çıkmış, dört otomobil, ellibeş sandık konserve, beş sandık peksimet ve iki çuval un Trabzon iskelesine çıkarılmış birkaç saat kaldıktan sonra Kaymakam Ravlinson ile birer refakat zâbiti birkaç nefer Trabzon'da kalarak avdet etmiş ve vapur Batum istikametine hareket etmiştir.

2 — Trabzon Metropolidi Batum'dan Potnus Komitesi Rüesasından Tavmaktaklos Kındın eniştesi Yuanidi Gosropulos ve Bünyat oğullarının hanesinde kalmış ve Batum'daki Pontus Komitesinin arasında bütün Rumlar mücteme olduğu halde uzunuzadıya nutuk vermiştir. İşbu nutkunda Avrupada gördüğü halât ve temas ettiği zevat-ı siyasiyeden aldığı mevaidden bahsetmiş ve nutkun münderecatı tamamiyle anlaşılamamıştır. Batum'dan Tiflis'e gitmiş ve Tiflis'te dahi ayni suretle hareket ederek Batum'dan hareket etmiştir. Batum'dan vekiline gönderdiği mektupta Batum'da ve Tiflis'deki Rumlara nesayihde bulunduğu ve taşkınlıklar göstermemelerini temin ettiğini, birkaç güne kadar avdet edeceğini Trabzon Mevki Kumandanlığına bildirmesini yazmış ve Trabzon Metropolit Vekili ve Trabzon Mevki Kumandanlığı ile müläkatında Batum havalisi Rumlarının evvelce Trabzon Metropolidine merbut iken Rusların Batum'u istilâ etmesiyle oradaki Rumları idareleri altına almış idi. Şimdi Metropolit eski vaziyetin teminine çalıştığını ifade etmiş ve bilmünasebe Patrikhanenin Gümüşhane Metropolidini Patrik intihap etmek arzusunda olduğunu Yanya, Manastır, Selânik ve Adalardaki kiliselerin vakıflarını Yunan Hükûmeti aldığından buna mukabil Trakya'daki Metropolitlerinden bâzılarına Yunanlılar tarafından tahsisat verildiğini söylemiştir.

4 — Trabzon'daki Rumlar Venizelos ve Kıral Kostantin taraftarı olmak üzere iki gruptur. Metropolit Trabzon Rumlarını yakında Trabzon'a bir Rum Vali Muavini geleceğini ve Hıristiyanların hukukunun muhafazası için sulh muahedesine birçok mevaddın dercedildiğini ve sulh konferansından va'dalındığını söylediği anlaşılmıştır.

5 — Nezarete, civar Kolordulara arzedilmiştir.

13/Kânunuevvel/335
vürudu 17 minh

15 nci Kor. Kumandanı
Kâzım Karabekir

K

Kısım 2 18/12/35

2
Şube
5227

18 Kânunevvel 1335

Vesika No : 278

H-Al 1
73-12-335

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

4282

١٧/١٢/٣٥

١٢-١٧

١ — ٩ / ١٢ / ٣٥ ده انقره‌یه یازیلان بیوك بر نقل دوایوری طرابزوندن کلمکده
دوایوردن تقریبا اوچ بچوق انقره افرادی توقیفی اکلاشیلمشدر. کذلك هوال
دخی اوچ کون اوچ کیجه اوزه‌سی حرکت ایدرك نهایت قاتمقام صاولنسوده اوچ امر قالمش
اوچ مسلح اولدوغی حالده اوده نفر طرابزونه چیقمشلر. دوده اوطومبیل الابسه‌سنده قونسولو
لبسه‌سنده کلیسادن ایکی هوال اوده طرابزوندن استکلمشلر. چیقاریلمسه‌یه قاچ ساعت قالدقده عسکر
قاتمقام صاولنسوده ایکی بر ساعت قالمش قالان نفر طرابزونه قالدرده عودته ایتمشلر
دوایور بعلوم استقامته حرکت ایتمشلر.

٢ — طرابزونه قره‌یولدن باطومه یونتوس قوتی کلمکده. دوسانچه نادمف لاقتوس قیتدی
انتشار بولمشدر. یونتوس قوتی بولوس دخی بنیاد اوغلنه خانه‌سنی قالمسه‌ده باطومه کلمکده
یونتوس قوتنه سنه یلیه اوسنی قوته دخی کتمیه جاق اوزره اوزاده نظمه درج
اشبو نظمنامه‌ده زیاده کوزه‌ل حالات وناسب ایتدیکی زمان سیاسه‌ده آلدیغی مواعیدده
بولنمشدر. نظمنامه سرعانی تامیله اکلاشیلمامشدر. باطومه تفلیسه کیتمه وتفلیسده
رضی بر صورتله حرکت ایدرك باطومه عودته ایتمشلر. باطومه کیدن کونه دیکر مکتوب
باطومه تفلیسده کلمکده. دیکر نهایتجه نهایتی دخی شقلقدر. لوسر سلطوی نامیه ایتدیکی
بر ساعه کوره قدر عودته ایتمشلر. انقره بلده‌سی باشمه طرابزونه قره‌یولدن
دکیل طرابزونه موقوفدر. انقره ایدمدیاتی باطوم حوالیسی. دیکر بیاده اولمه طرابزونه قره‌یولدن

نظارت شعبه‌سی (٢)
شفره قلمی

مرقوم ایکن ـ وسائل باطوس استبداد اتخاذ اراده‌کار ـ دیگری اداره‌لری والی المسه‌ایدی
سنه‌ده قره یولیه‌ایکن و خصوصات نافعه حالتدن افاده‌ایتمه‌ده و بالمناسبه طرابلغرب نک
کوشخانه قره یولیسی طریقیه انتخاب ایتدیکی آنده‌دخی ادارتی یانه قاتر سلانیک والاروده‌کی
کلیسالرک وقفلری نیظامنامه حکومتی آلدیغنه بوطانقابل ترک اوله‌رق قره یولیلرنه بدفعه‌یی تأمین
طرفنه تشبثات دولتیه سویلمشدر.

٢ ـ طرابزون‌کار ـ دیلر ـ و تنزه لوسی و خرال قسطنطنیه طرف اولمه‌اوزره ایکی تردید
قره یولیه طرابزون ـ دیلری ایچون طرابزونه بردوم دالا معاف کلدکی حرستانرک
حقوقنی محافظه‌کی ایچون صلح معاهده‌سنه بوجهه مراد ـ و ـ ج ایدیلدکی وصلح قوتفرانسه
دعاسالدیغی سویلدیکی اعلان ایلمشدر.

٥ ـ نفت ـ جواز قرار ـ دولره متعلق ایلمشدر ـ بالمع ٢٥ ـ ١٢ ـ
وعدد ١٧ ـ

ده ١٥ قوغانلی
کاظم قره‌بکر

٢٥ | ١٢ | ١٨٢٤

٥٢٢٧

279 No. lı vesikanın açıklaması

Mondros Mütarekesinin Doğu bölgesinde tatbikatına memur İngiliz Yarbay Ravlinson ve bunun faaliyetine dair XV nci Kolordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretine gönderdiği rapora aittir.

Vesika No. 279

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Ş. Şevket
2 K . 21 -12

İngiliz Kaymakamı Ravlinson Erzurum'a gelmek üzere 13/12/35 Trabzon'dan hareket eylemiştir. Refakatinde Londradaki büyük maden müessesesine mensup Mühendis Kornor vardır. Mumaileyh Ravlinson Gümüşhaneye hareket ettiği gün malûm olmıyan esbaba binaen Hamsi köyü altındaki Değirmen civarında geceyi geçirmiş ve o civardaki Rumlara intihabat yapılmakta olup kendilerinin de iştirak ettiklerini ve haklarında pekiyi muamele yapılmakta olduğu cevabını almıştır.

2 — Gümüşhaneye muvasalat eden Ravlinson ile refiki Kornor'un iki üç gün kadar Gümüşhanede kaldıktan sonra Ravlinson'un yalnız olarak Erzurum'a hareket edeceği ve Mühendis Kornorun da Gümüşhane civarındaki Serikas ile Halarze karyeleri arasında bir maden arıyacağı bahanesiyle bir ay kadar kalacağından bahsile bir hane icarını arzu etmekte olduğunu keza Ravlinson dahi üç aylık ayrıca bir binayı ve Erzurum'daki fecayie nihayet verilmesi için Venizelos'a müracaat etmelerini cevaben ciddî ve kat'î bir lisanla söylediğini ve iki defa Gümüşhane Mutasarrıfı ile görüşerek Mutasarrıfın hanesine gittiği ve Türkler hakkında hayirhah görüldüğü teşkilât ve mebûs intihabatından bahsedilerek teşkilâtın kuvvetli olduğuna ve buralarca ona karşı diğer bir parti olmadığına dair Mutasarrıf tarafından izahat verildiği, gelip geçdikçe bu hanede kalacağını ve Gümüşhaneye esasen bir İngiliz Mümessili geleceğini her nasılsa ağzından kaçırmış olduğu.

3 — Gümüşhane'de birkaç gün kadar kalan Ravlinson Rumları nezdine davetle mülâkatta bulunmuştur. Rumlar, Teşkilât-ı Milliyeden şikâyet etmişler, Kaymakam Ravlinson da Teşkilât-ı Milliye Türklerin hakkı olduğunu ve bu memleket Türklerin olduğu için onlarla iyi geçinmelerini veyahut burasını terketmelerini ve İzmir'd.....

4 — Ravlinson 18/12/35'de Gümüşhaneden hareket ve hava müsait olduğu takdirde 20/12/35'de Erzurum'a muvasalat edileceğini bildirmiş olduğu mâruzdur.

19 Kânunuevvel 335
vürudu 20 minh

15 nci Kor. Kumandanı
Kâzım Karabekir

Vesika No : 279

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

ارفرده‌ده نفقه‌نه‌خورد دستخط در

انگلیز قاتحقه‌ر رادیسونه ارفرده‌کلمك اوزره ۱۲-۲۱-۵۴ تاریخ‌ده حرکت ایتمشدر.
رفاقتنه لوندره‌ده‌کی بیوك سفاره مؤسسه‌سنجه نهایت قوه‌نوز واردر. محمایه رادیسونه
کمرشخانه‌یه حرکت ایتدیکی کونه معلوم اولمیه‌جق اسباب بناء حمسی کوبی آلتنده‌کی دکرمه جوارنده کیجه‌یی کچیردکدن
صوکره اوجواره‌ده‌کی روملره انتخابات یاپیلمه‌سی یاپیلمیه‌جغی تاکیدلرینه تعلق مسائله ایلکده اولدیغی خورسه
~~[illegible]~~ واونلرده انتخابات یاپیلمقده اولمه‌سی تاکیدلرینك تهران ایتکرینی وحقدرنه
بك ایی مسائله یاپیلمقده اولدیغی جرای آلمشدر.

۲ — کمرشخانه‌یه مراجعت ایدن رادیسونه ایله رفیقی قورنوك ایکی ادج کونه قدر کمرشخانه‌ده قالدقدن صکره
رادیسونك ایلکاره‌ده ارفرده حرکت ایتمکی ومنهسی قورنوك ده کمرشخانه جوارنده‌کی
سرقاصه‌ایله حلاوزه قریه‌لری آره‌سنده برمعدن آرایه‌جغی بهانه‌سیله برای قدر قلمه‌جغنه بحث بولنه‌رق
ایجاری آرزو ایتمکده اولدیغی کذا رادیسونه وفی ادج آیلقه آبردجه بر بنایی وارفرده‌ده‌کی
مجایعه‌سنهایت ویاخود ایچنه وه‌نیزه‌لوسه مراجعت ایتمه‌ی جواباً جدی وقطعی بر سانه
سویلدیکی وایکی دفعه کمرشخانه متصرفنك خانه‌سنه کیتدیکی وترکلرحقنده
سویلدیکی وایکی دفعه کمرشخانه متصرفنك ایله کوریشدیکی متصرفنك خانه‌سنه کیتدیکی وترکلرحقنده

۴۴۹۴

۵۲۷۶

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

خیرخواه کوردلرینک تشکیلات و مبعوث انتخاباتنه بحث ایدیلرک تشکیلاتک قوتی ادلرینه و بورالرده
آکا فارشی دیکر بیارتی ادعالرینه دائر متعدد طرفنه ایضاحات ویرلدیکی، کلوب کیدیلجه بو خانه‌ده
قالمه‌جغنی، و کوشخانه‌یه اساساً بر تکلیف محتوی کلمه‌جکنی نظر نه قابل‌جه ادلرینی.

۲ — کوشخانه‌ده بقایا کوره قدر قالوب رادیوسونه رومانیه‌دن اعوتو ملاقاته بولنمشدر
بر قلم تشکیلات یاپه‌رق شکایت ایتمشلر، قائمقام رادیوسونه تشکیلاتدن ترکلرک حقی ادلرینی
و بو مملکتده ترکلرک ادلری ایچون ~~[illegible]~~ ازهرله ایکیلرینی و یاخود بو اسمی ترک ایتمدیکی
دائر ...

۴ — رادیوسونه ۱۸/۷/۲۵ ده کوشخانه‌ده حرکت و هوا مساعد ادارینی تقدیر ۱۰/۷/۲۵
~~[illegible]~~ ارفرده مراجعت ایدیلمکی بیورلمسه ادلرینی مستفیدم

۱۹/ اغستوس/ ۲۵ ده ۱ قهرمانده
ورود ۲۰ نه قائمقام قره‌بیک

280 No. lı vesikanın açıklaması

İngiliz Yarbayı Ravlinson'un tekrar Erzurum'a gelmesi üzerine Harbiye Nezareti tarafından bu hususda Dahiliye ve Hariciye Nezaretlerine verilen bilgiyi göstermektedir.

Vesika No. 280

5276

Şube 2 Mütareke
Kısım 2

10
Şube
4394

24/12 gönderildi

22 Kânunuevvel 335
Süleyman

22/12/35

Dahiliye Nezaret-i Celilesine
Hariciye Nezaret-i Celilesine

15 nci Kolordudan mevrut şifre sureti ehemmiyetine binaen takdim kılınmıştır. Evvelce Erzurum'a bir İngiliz mümessili gelmiş ve Harekât-ı Milliyenin bidayetinde Kolordu ile suret-i dostanede muhavere ederek oradan ayrılmış ve şimdiye kadar Erzurum havalisine yeniden bir mümessil gelmemiş idi.

Sabık mümessilin yeniden Erzurum'a gelmiş olması mühim bir tebeddül olmak üzere telâkki edilebilir. Olbabda.

Muzaffer Kadri Kadri Cevat

Kısım 2 Mütareke

Vesika No : 280

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
٥٢٧٦	کوندرلشدر	داخله نظاریه صنف	[illegible]	[illegible]
[illegible]	واصل اولمشدر	خاجه نظاریه صنف	٢٢	١٢ / ٢٥

آدرس .....

[illegible]

[illegible]

[illegible]

281 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığının İngiliz Mümessili Yarbay Ravlinson'un Erzuum'a geleceğine dair Harbiye Nezaretine gönderdiği şifreden bir maddesinin noksan olduğuna dair Harbiye Nezaretinden yazılan şifreyi göstermektedir.

Vesika No. 281

2 — **22 Kânunuevvel 335**
Şube — **Süleyman**
5276 — **22/12/35**
Şifre

Şube 2 Mütareke
Kısım 2

15 nci Kolordu Kumandanlığına

İngiliz Kaymakamı Ravlinson'un Erzurum'a geleceğine dair olan 19/Kânunuevvel/35 tarihli şifrenizin üçüncü maddesi noksan olarak vürut etmiştir. ~~Şifrede maddenin sonu şu cümle ile nihayet bulmaktadır (Bu memleket Türklerin olduğu için onlarla iyi geçinmenizi veyahut burasını terk etmelerini ve İzmird...)~~ Oraca tetkikat icrasiyle bu noksanlığın neden ileri geldiğinin tesbiti ve şifrenin mezkûr maddesinin tam olarak iş'arı mercudur.

Muzaffer — **Kadri** — **Kâzım** — **Kâzım**

Kısım II Mütareke

23 Kânunuevvel 1335

Vesika No : 281

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
٥٢٧٦	کوندرلمشدر			
[illegible]	واصل اولمشدر	١٥ [illegible]	٢٥/١٢/٢٢	

[illegible] ادره‌سی

١٩/ کانون اول/ ٢٥ تاریخلی شفره‌نامه‌ی اجنبی ماده‌سی نفصالنه اوله‌رق ورود ایتمشدر. [illegible]

نفصالنه دن ناری صلدیغنی نجی وشفه‌نامه‌نک تمامی اوله‌رق اسقاطی موجود.

[illegible]

282 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin 281 sayılı vesikayı teşkil eden şifresine XV nci Kolordu Kumandanlığının verdiği cevaba aittir.

Vesika No. 282

H - A1 1
1 - 1 - 336
R. S. Paşaya
Şevket

1
Şube
60

Erkânıharbiye-i Umumiye Dairesine
3/1/36
No.
54

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Ş. 1 K. 3 - 1
2

C 23/12/35 tarihli şifreye:

1 — Kolordunun anlaşılamıyan 19/12/35 şifresinin üçüncü maddesi zirde arzedilmiştir. Mezkûr şifre keşidesinden üç gün sonra ihrak edildiği cihetle noksanlarının neden ileri geldiği hakkında tetkikata imkân bulunmadığı maruzdur.

Gümüşhane'de birkaç gün kalan Ravlinson Rumlar nezdine gittikten sonra davetle mülâkatta bulunmuş ve Rumlar Teşkilât-ı Milliyeden şikâyet etmişler. Kaymakam Ravlinson da Teşkilât-ı Milliye Türkleri Türklerin olduğu için onlarla iyi geçinmelerini veyahut burasını terk etmelerini ve İzmir'deki fecayie nihayet verilmesi için Venizelos'a müracaatlarını cevaben ciddî ve kat'ı bir lisanla söylediğini ve iki defa Gümüşhane Mutasarrıfı ile görüşerek Mutasarrıfın hanesine gittiğini ve Türkler hakkında (fr. v a) görüldüğünü teşkilât ve mebus intihabatından bahsedilerek teşkilâtın kuvvetli olduğuna ve buralarca ona karışan diğer bir parti olmadığına dair Mutasarrıf tarafından izahat verildiği.

1 Kânunusani 35

15 nci Kor. Kumandanı
Kâzım Karabekir

Şube 1
60 4/1/36 I

İkinci Şube Müdiriyetine
Üzerinde bir muamele yapılmamıştır. Takdim

Şube 2
70

Birinci Şube Müdürü
Kaymakam
(İmza okunamadı)

Kısım 2 5/1/36

H-Al 1
1-336
جريدة نظارتي
ريادة حرية معجمية داوه
26/12/2

جریده نظارتی

نظارت شعبه‌سی

شفره قلمی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٢٦/١٠/٤

آیتنی سنه سوبنه:

اوزرنده بر معامله یاپیلماسنه تقدم

٢٦/١٠/٤

بری سنه سوبری

نظارتی

٢٦/١٠/٥

283 No.lı vesikanın açıklaması

İngiltere'nin İstanbul Mümessili Amiral Derobek'in Samsun ziyaretine ait III ncü Kolordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretine verdiği raporu göstermektedir

Vesika No. 283

Takdim edilmiştir.

Şevket

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine

14/10/35 3498

Sıvas'dan: Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrut şifrenin hallidir

Ş M 14/10/35 Şube 2
2 4145

14/Teşrinievvel/1335

İngiltere Devletinin Dersaadet Mümessili Amiral "Derobek" berayiziyaret Ayrendok zırhlısiyle 7/10/35'de Samsun limanına vürut ederek Mutasarrıf-ı mahallîye vekâlette bulunan Onbeşinci Fırka Kumandanı tarafından usulen ziyaret edilmiş ve Müşarünileyh bilmukabele Hükûmet Konağına gelerek iade-i ziyaret eylemiştir.

Esnay-i mükâlemede: Halihazırda asayişin derecesiyle İngilizlerin Samsun'dan gitmelerinden dolayı ahalinin müteessir olup olmadıkları ve bu muharebeye neden dolayı iştirak edildiği kendileri tarafından sorulmuş.

Halihazırdaki asayişin derecesi evvelkinden daha iyi bir mertebede olduğu ve hertarafda sükûnet-i tamme mevcut bulunduğu ve İngilizlerin Samsun'dan gitmelerinden dolayı ahali hiçbir suretle müteessir olmayıp yalnız hoş geçindikleri için haklarında beyan-ı memnuniyet etmekte oldukları, muharebeye girmek meselesine gelince: Diğer hükûmetler gibi Hükûmet-i Osmaniye de meşru bir hükûmet olmak için Meşrutiyeti istihsal etmiş ve bu babda en ziyade İngiltere Hükûmetinden muavenet göreceğini ümidetmiş ise de bilâkis Meşrutiyeti mütaakıp Hükûmet-i Osmaniyenin başından geçen Bosna - Hersek, Trablusgarp, Balkan muharebatı gibi vakayii azîmenin hiçbirisinin muavenet ve müzaheretine mazhar olamadığı gibi bu defa da Türklerin ezelî düşmanı olan Ruslarla da ittifak ederek, harbe girmesi, Devlet-i Âliyyei Osmaniyeyi Almanlarla birleştirmeğe mecbur kılmıştır; yoksa ötedenberi dost tanıdığı İngiltere Hükûmeti vakayii sâlifede kendisine zahîr olmuş bulunsa idi Hükûmet-i Osmaniyenin hiçbir suretle Almanlarla müştereken harbe girmiyecekti cevabı verilmiş.

Hakkında gösterilen ihtiramat-ı mahsusadan dolayı beyan-ı memnuniyet ederek zırhlıya avdet eylemiştir. Müşarünileyhin Batum'a kadar gideceği anlaşılmış ise de Trabzon'a uğrayıp uğramıyacağı istidlâl edilememiş olduğu mâruzdur.

13/Teşrinievvel/335

3 ncü Kor. Kumandanı
Selâhattin

Şifre kalemine vürudu 14/Teşrinievvel
minh

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

سواسده :

ایکنجی حربیه نظارتی

٢٥/١٠/١٤

٢٤٩٨

حربیه نظارتنه جلیله سنه ورود

شفره‌نك جلیه سی

٤١٠٤٥

٢٥/١٠/١٤

آجیله‌یه دوقه
وسقدورقه

انقره‌ده دولتك درسعادت ممثلی آمیرال «دوروبك» برای زیارت وسقدورقه
زرهلیسیله ٧ / ١٠ / ٢٥ ده صامسونه لیمانه ورود ایده‌رك متصرف‌لغی وطالده
بولنان اوننجی فرقه قوماندانی طرفندن اصولاً زیارت ایدلمسه و مشارالیه بالمقابله
حکومت قوناغنه کلدیك اعادهٔ زیارت ایلمشدر.

اثنای مطالعه‌ده : حال حاضرده آسیانك درجه سنه انگلیزلرك صامسوندن کیتمکندن دولایی
اهالینك متأثر اولوب اوطاقلری و بوخاریه نزدن دولایی اشتراك ایدلدیکی کوریلدی
طرفندن صورولمسه :

حال حاضرده‌کی آسیانك درجه‌سی اولکندن دها ایی بر مرتبه‌ده اولدیغی و هرطرفده سکونت تام
موجود بولوندیغی و انگلیزلرك صامسوندن کیتمکندن دولایی اهالی هیچ بر صورتله متأثر
اولمایوب یالکز خوسه کیدکلری ایچون هقلرنده بابه‌معنویت ایتمکده اولدقلری ، بخاریه
کیرمك مسئله‌سنه کلنجه : دیکر حکومتلرکی حکومت عثمانیده مشروع حکومت اولمه ایچون مشروطیتی

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

استعمال ایتمه و بو بابده اك زیاده انگلتره حکومتنده معاونت کوره‌جکنی امید ایتمه‌ینه
بالعکس مشروطیتی متعاقب حکومت عثمانیه‌نك باشدن گچه بوسنه - هرسك ، طرابلس غرب ،
بالقانه محاربات کبی وقایع عظیمه‌نك هیچ بریسنك معاونت و مظاهرتنه مظهر اولمدیغی کبی
بو دفعه‌ده تورکلرك ازلی دشمنی اولان روسلرله ده اتفاقه ایده‌رك حربه کیرمسی
دولت علیه عثمانیه‌یی آلمانلره برلشدیرمکه مجبور قیلمشدر . یوقسه اوتدنبری دوست صدیقی
انگلتره حکومتی وقایع سالفه‌ده کندیسنه ظهیر اولمسه بولونسه ایدی حکومت عثمانیه‌نك هیچ بر صورتله
آلمانلره مشترکاً حربه کیرمه‌یه جکدی جوابی ویرلمشدر .
عقده کوستریلمه اعتراضات مخصوصه‌ده دولتلری بیانه‌نمونیت ایده‌رك زیاده عودت ایلمشدر .
مشار الیك بالعموم قدر کیدیجك آکلاشیلمیان‌ده طرفنه اوغرایوب اوغرایمیغی استدلال
ایدیلمه‌مسه اولدیغی معروضدر .

سرعسکرلك ١٢٢٥ / ١٢
شفره قلمی ورودی ١٤ سرعسکرلك

وه ٢ وه .
صالح الدین

284 No. lı vesikanın açıklaması

III ncü Kolordu Kumandanlığının 283 sayılı vesikayı teşkil eden raporunun Harbiye Nezareti tarafından bir suretinin Hariciye Nezaretine sunulduğunu göstermektedir.

Vesika No. 284

2 — 16/10/35
Şube — 15/Teşrinievvel/35
4145

Şube 2 Mütareke
Kısım 2

Hariciye Nezaret-i Celilesine

İngiliz Mümessili Amiral Derobek'in Samsun ziyareti tafsilâtını ihtiva eden 3 ncü Kolordunun 13/Teşrinievvel/35 tarihli şifreli telgrafnamesi sureti lieclilmalûmat merbuten takdim kılınmıştır. Olbabda.

Muzaffer Kadri Mahmut Beliğ Cevat

Kısım II Mütareke
gönderildi 16/10/35

285 No. lı vesikanın açıklaması

İngiltere'nin İstanbul Mümessili Amiral Derobek'in Trabzon ziyaretine dair XV nci Kolordu Kumandanlığının Harbiye Nezaretine verdiği rapora aittir.

Vesika No. 285

Ş.
1 M 20/10/35
2

Şevket K
1 3540
IV

2
Şube
4220

21/Teşrinievvel/1335

Şube
5968

Erzurumdan:

Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrut şifrenin hallidir

1 — İngiltere Fevkalâde Komiseri Amiral "Derobek" ve maiyyetini hâmil olan "Ayrondok" dretnavtı 8/10/35 günü zevalden evvel Dersaadet istikametinden Trabzon limanına gelmiş ve saat onbir buçuk sularında Batum istikametine hareket etmiştir.

2 — Amiral Trabzon'a çıkarak İngiliz Konsoloshanesinde yarım saat kalmış badehu gemiye avdet etmiştir.

3 — Vali Vekili olan Defterdar Beyi ve Mevki Kumandanını ayrı zamanlarda gemiye davet eden Amiral, Harekât-ı Milliyeye müdahale etmiyeceklerini ve asayişin muhafazasına fevkalâde itina edilmesi lüzumunu beyan etmiştir.

4 — Amiral Mevki Kumandanına kasabada bir Rum fırıncının cerhi ve Santa'dan gelen Rum kadınlarının eşya ve erzakının alınması gibi iki vakanın failleri hakkında ne muamele yapıldığını sormuş, cevaben; carihin hükûmet-i mahalliyece derdest ve tevkif edildiği, diğerlerinin mütecasirlerinin de takip ve derdestlerinin tabiî bulunduğu beyan ve şahsî infiallerden tevellüt eden bu kabîl hâdisatın harbden evvelki zamanlara nispetle nâdirattan olduğuna kuyudat-ı sabıka iştihat ve memlekette mükemmelen mevcut olan huzur ve asayişin idamesine alâddevam çalışıldığı temin ve izah edilmiştir. Bilâhare Amiral Trabzon'daki Rus metrukâtının itasında gösterilen müşkilâtın harb henüz bitmediği cihetle mer'iyyüttatbik olması icabeden şerait-i mütarekeye muhalif olduğunu ve bu hali tetkik için Ceneral Milen Erkânıharbiyesinden bir heyetin geleceğini beyan etmiş ve mezkûr

metrûkâtın malzeme-i harbiyeye ait olan kısmının tamamen ve bilâtehir verildiğini, malzeme-i inşaiyeden ibaret bulunan diğer kısmının da Ruslar tarafından azîm tahribata uğratılan aksam-ı memalikimizin tamiratına ve zarardîdelerle muhtacînin tehvin-i ihtiyacat ve ıstırabatına mukabil tutulduğunu izah eden Mevki Kumandanı, beyanatına; icabederse bütün metrûkâtı da i'tâya hazır ve hattâ birkaç sağlam evimizi de yıkarak enkazını vermiye amâde olduğumuzu ve âmâl ve efkâr-ı milliyemizin yalnız vatan ve milletin istiklâl ve halâs-ı tâmmı kâfil kararlara intizar eylediğini ilâve eylemiştir.

Bu cevaptan müteessir görünen Amiral bu babda icabeden kararı gelecek heyetin vereceğini söylemiş İngiltere Hükûmetince Türkiye'nin bekaa ve mevcudiyetinin memleketine sahip kalmasının tamamen arzu edildiğini, inzıbat ve asayişin muhafazasına itina edilmesinin fevkalâde mühim olduğunu ve memleketin saadeti hakkındaki niyyatını mütaaddit defalar tekrar ederek mülâkata hâtime verilmiştir; arzeylerim.

12/Teşrinievvel/335 — **15 nci Kor. Kumandanı**

Kâzım Karabekir

19/Teşrinievvel minh
Şifre kalemine vürudu.

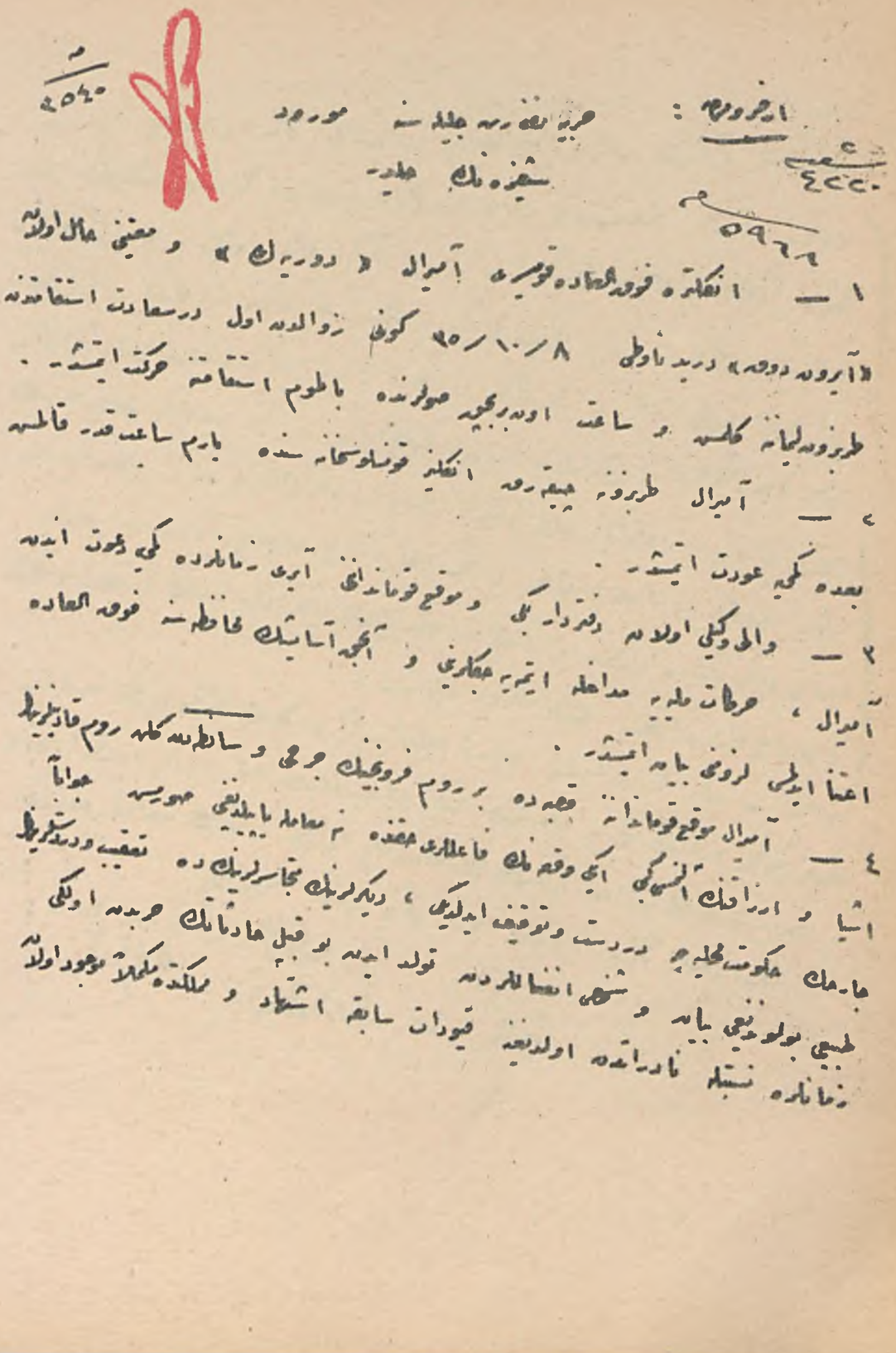

حاصله و آسایشك ادامه‌سی علی‌الدوام عالیسنده تأمینی و ایفاع ایدلمسی
بالآخره آمیرال طوبزویده‌کی روس متروکاتك اعاده‌سنده کوسترلمه مشکلاتك حزب
هنوز بیتمدیکی جهتله دعی مطیعه اولمق ایجاب ایدن شرائط مقارکه‌یه مخالف اولدیغی و بو حالك دقت ایدیلدیکی
جهتله اعاده‌جه بسنده بر لهستك کلمکی بیان ایتمسه و مذکور متروکاتك دائره‌جه‌یه
عائد اولان قسمك تماماً و بلا تأخیر ورلدیکی، دائره انسائیه‌ده عبارت بولنان دیگر قسملرده
روسلر طرفنده عظیم تخریبات اوغرایلدیغی اقسام ممالکك تعمیراتی و خرابه‌لرك تهیه احتیاجات
و اضطراباتی مقابل طوتولدیغی ایضاح ایدن موقع قومانداني بیاناتی ایجاب ایدرسه
بتون متروکاتك ده اعاده‌سی حاضر و حتی دها بر قاچ صاعلام اوتومبیل ده بیقرقه
انقاضی ورمکه آماده اولدیغنی و آمال و افکار ملیمیزك یالکز وطن و ملتك استقلال و خلاصی
نامی طاغل قرارلره انتظار ایلدیکی علاوه ایلمشدر.

بو جوابدن متأثر کورونن آمیرال بوبابده ایجاب ایدن قراری کلمك لهستك ویره‌جکی سویله‌مسه
انقره حکومتجه تورکیانك بقا و موجودیتك مملکتك صاحب قالمسك تماماً آرزو ایدلدیکی، انضباط
و آسایشك محافظه‌سنه اعتنا ایدلسك فوق‌العاده لازم اولدیغی و مملکتك سعادت عقیده‌سك
بیانی متعدد دفعه‌لر تکرار ایدرك ملاقاته خاتمه ورلمشدر. عرض ایلرم

٢٧ مرسه‌لی ١٣٣٥ ده ١٥ ده.

سفیر قلنده دی ١٩ مرسه‌لی ١٣٣٥

طاغم قره‌بکر

286 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığının 285 sayılı vesikayı teşkil eden raporunun Harbiye Nezareti tarafından Hariciye Nezaretine sunulduğunu göstermektedir.

Vesika No. 286

Şube 2 — 22/Teşrinievvel/335
4220

Şube 2 Mütareke — 21/Teşrinievvel/335
Kısım 2

Harbiye Nezaret-i Celilesine

İngiltere Fevkalâde Komiseri Amiral Derobek ile memurîn-i Osmaniye arasında teati edilen ziyaretler tafsilâtı 16/10/35 tarih 2/4145 numaralı arîza ile arzolunmuş idi. Bukere de Amiralin Trabzon ziyareti tafsilâtını havi 15 nci Kolordudan mevrut 12/Teşrinievvel/35 tarihli şifre sureti merbuten takdim kılınmıştır.

Muzaffer — Kadri — Mahmut Beliğ — Cevat

K

23/10/335

287 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığı tarafından Hıristiyan unsurları reisleri tazyik edilerek ellerinden kendilerine iyi muamele edileceğine dair vesika alındığı hakkındaki ithamlara dair Harbiye Nezaretine verdiği karşılığı göstermektedir.

Vesika No. 287

Erzurum'dan Harbiye Nezaret-i Celilesine mevrut şifredir

Ş. 1 K. 27 - 12
Şevket

Memurîn-i Osmaniyenin Hıristiyan cemaatleri rüesasını tazyik ve tehdit ile emniyet ve asayişten müstefit olduklarını havi müimzi vesikalar istihsaline çalıştıklarına ve eskiden de takip edilen bu tarzıhareketin neticesi olan vesaikin Avrupa nazarında cüz'i bir kıymeti haiz olacağı İngiltere Fevkalâde Komiserliğinden Dahiliye Nezaretine verilen takrire atfen Erzurum Vilâyetinden bildirilmiş ve Kolordu mıntakasında anâsır-ı Hıristiyaniyenin kesif bulunduğu Trabzon Vilâyeti dahilinde bu hususda tahkikatta bulunulmasını Üçüncü Fırka Kumandanlığına emreylemiştim. Mezkûr Fırka Kumandanlığından alınan cevapta Trabzon Vilâyeti anâsır-ı Hıristiyaniyesinin ne rüesasına ve ne de bu cemaat mensubînine herhangi bir sebeple Hükûmet-i Osmaniyeden memnuniyeti bâhis vesikaların yedlerinden alınması için tazyik ve tehdit vâkı olmadığı ve bu halin Yunan propağandisitleri tarafından işaası kaviyyen zannedildiği ve bu hususa binaen İngiliz Fevkalâde Komiserliğinin müracaatinin tekzibi menût-u re'yi sâmileri olduğu mâruzdur.

25/Kânunuevvel/335
27 vürudu

15 nci Kor. Kumandanı
Kâzım Karabekir

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
27/12/35

M
4484

1
28/12/35

Şube 1
7536

26/12

Vesika No : 287.

جمهوریت نظارت

نظارت شعبه‌سی
شفرهانه‌سی

شفره
مورد

ارضروم جهتنه نفاذ ایدن جیفره

١٢ - ٢٧ - ٥٣

مأموریت عثمانیه‌نك خرستیان جماعتی رؤسالرینی تضییق وتهدید ایله امنیت واسایشدن مستفید اولدقلرینی حادی محض ونیظر اتخاذنه چالیشدقلرینه واسکیندنده تعقیب ایدیلمه‌سی طرز حرکتك نتیجه‌سی اولاً وثانیاً اوردیا نظرنده حرف برقیمتی حائز اولان بعض انکلیز قوه العاده قومیسرلکلرنه داخلیه نفاذنه دایر تقریره عطفاً ارضروم ولایتنده بلدیه‌سی وتول اردو منطقه‌سنده عناصر خرستیانیه کثیف بولندیغی طبزون ولایتی داخلنده بوخصوصده تحقیقاتده بولنمسنی ارضروم قومیسرلغنه امر ایلیشدم مذکور قومیسرلغنه آلنان جوابده طبزون ولایتی عناصر خرستیانیه‌سنك رؤسالرینده بوجماعت منسوبینه هرهانکی برسبب حکومت عثمانیه‌نه محبوبیت باعث بیقرلرینه النمسی ایچون تضییق وتهدید واقع اولدیغی وبوحالك یرلرنه برو باغا یستلری طرفنه اساءت قویا طه ایدیلدیکی وبوخصوصه بناء انکلیز قوه العاده قومیسرلکلرنه مراجعتلرنك تکدیغی منوط رأی سامیلری اولدیغی معروضدر

٢٥ کانون اول ٢٧

١٥ ت
کاظم قره‌بکر

ایکاده جهتنه اعاده
٢٥/١٢/٢٧

٤٤٨٤

٢٨ - ١٢ - ٧

٧٥٢٦

288 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti XV nci Kolordu Kumandanlığının 287 sayılı vesikayı teşkil eden yazısına dayanarak Dahiliye Nezaretine verdiği karşılığı göstermektedir.

Vesika No. 288

Tahriren **Makam-ı Nezaretpenahîlerine**
28/1.Kâ./35

Şube 1
7536

Onbeşinci Kolordunun 25/1.Kâ./35 tarihli şifre suretinin leffen takdim kılındığı hakkında:

Dahiliye Nezaret-i Celilesine

Devletlû Efendim Hazretleri

Emr-ü iş'arı devletlerine atfen Erzurum Vilâyetinden doğrudan doğruya Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına vâkı tebligat üzerine mezkûr Kumandanlıkca Memurîn-i Osmaniyenin rüesay-i Hıristiyaniyeyi tazyik ve tehdit suretiyle emniyet ve asayiş-i mahallîyeden memnun olduklarını havi mümzi vesikalar istihsaline çalıştıkları hakkında icra edilen tahkikat netayicini müş'ir şifre sureti leffen savb-ı Devletlerine takdim kılınmakla, İngiliz Fevkalâde Komiserliğine iblâğına tavassutları mâruzdur. Olbabda emr-ü ferman Hazret-i men-lehül'emrindir.

Şakir Muzaffer **Basri** **Kâzım** **Cevat**

Vesika No : 288

٥ - حى

كوندرن :	نجى راپور	محل :	تاريخ ودقيقه : ساعت
تحريرا	كوندرلمشدر	اوديشجى قوماندانلغنه ١٠٥/٥ ماعلى ستيفه صورتنك لفاً تقديم	مقام تحقيقه رجاء
	واصل اولمشدر	حقوقنجى حفظه :	٢٨/١٠/٥٥

ادرس

واقعه تقاريرى

وقوعه اقدام حفظيه

ارواسقار دولنده عطفاً ارضروم ولايتنده وعوده
وعوفيه اوديشجى قوماندانلغنه واقع اولان استغاثه
اوزرينه مذكور قوماندانلغجه مأموريت عثمانيانك رئيسلرى جرنسيانيه
نقيد وسرنيه صورتيله ايتمك وآسايش محليه محافظه اولمق
حاوى محضر وثيقه لر استحصال جايشدقدن حفظه اجرا ايتيله
تحقيقات نتايجى متضمن ستيفه صورتى لفاً صوفيه دولتنه
تقديم قلنمشدر . انكيچون خوجه الطاف خويسى كه ايلاغنه توسلله
مرخصدر . اولبابده ارزو اولنان حفظيه شه الامر كه .

[illegible]

289 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen bir haberalma raporunu göstermektedir.

Vesika No. 289

Harekât
M
3880

Takdim efendim

Ş. 2 K. 18/11
R. S. Paşaya
Şevket

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine mevrut şifrenin hallidir

1 — 28/10/35'de bir 2/11/35'de iki ki ceman üç piyade İngiliz alayı Batum'a gelmiş ve bir alay daha gelmek üzeredir. Alayların mevcudü beşyüz ve altıyüzdür. İçerisinde üçyüz 190'ını Müslüman ve Mecusî olup mütebakisi Britanyalıdır. Bir tabur kadar topçuşu ile istihkâm ve telefon ve telgraf müfrezesi gelmiştir. Umum kuvvet 2500 tahmin edilmektedir.Rus ve İngiliz topçu efradı vardır.

2 — Batum'a yeni gelen işbu kuvvetlerin henüz nereye sevkedileceği anlaşılmamış ise de rivayete nazaran Bolşeviklere karşı ihtiyaten bir alay Tiflis'de, bir alay İran'da, bir alay Batum'da bulunduracak.

3 — Şimdiye kadar Gürcistan ve Azerbaycan istikametine hiçbir asker gitmeyip ancak bir yüşbazı kumandasında birkaç nefer Bakû'ya gitmiştir ne için ve ne maksatla gittiği anlaşılamamıştır ve onbeş gün mukaddem beray-i tefdiş Batum'a gelen Ceneral Milen'in esnay-i tefdişimdeBatum'daki alay tarafından bâzıları hizmet-i askeriyelerini ifa ettiklerinden biranevvel terhislerini istemişler ve Ceneral de bir haftaya kadar Batum'a gelecek fırkanın ilk kafilesi vürut ederetmez hemen terhis edileceklerini va'detmiş mezkûr fırkanın ilk gelen alayı ile tebdil edilmiş 1915 ve 16'lı efrat terhis edilerek bir Teşrinivvelde Batum'dan hareket eden alayın bakıyyesi de diğer vapurla gitmişlerdir. İşbu alayın İstanbul'da lâğvedileceği anlaşılmış ve h s r y Kumandanı Miralay da Valii Askerî sıfatiyle kalmıştır. Sahrute Taşfurant gazetesi Berlin muhbiri Rusya'dan avdet ederek gazetesinde neşrettiği malûmata nazaran Moskova ile Hindistan'ın alâkası KAST'lar vasıtasiyle icra edilir Hintliler ve Farslılar ve Türkler Rusya payitahtında hüsnükabul görmektedirler. Propagandacıların yolu Kolçak cephesiyle oralardaki Ceneral Denikin Kolordusu arasından geçerek Kırgız bütün bütün Bolşevikler tarafına geçmiş ve Kızılorduya muavenet ediyorlar. Rusya için en ziyade ehemmiyetli olan a s p y a d r a s s y h pekçok para ve silâh göndermiştir Bu sebepten Garp Cephesi biraz zayıflamıştır. Türkistan'da İngiltere aleyhine büyük teşkilât yapılmakta ve küllî miktarda esliha ve mühimmat-ı harbiye gönderilmektedir. Gönderen

Hindistan tamamiyet-i mülkiyesini istihsal için çalışan bu teşkilâtın adedi gündengüne tezayüt ettiği söylenmiştir.

Harbiye Nezaret-i Celilesine, Üçüncü ve Onüçüncü Kolordu Kumandanlıklarına

1 — Batum'a gönderilen âdem-i mahsus bugün Trabzon'a avdet etmiş ve Batum'daki Azerbaycan murahhaslarından istihsal eylediği malûmatı berveçhibalâya arz ve beyan eylemiştir. Dün 10 Teşrinisani 35 Trabzon Mevki Kumandanı Zirtabden İngiliz Mümessili Yüzbaşı Frofort Batum'a bir fırka asker göndermekte olduklarını ve bu askerin bir kısmı eskiden mevcut ve terhise tâbi efradı tebdil edeceğini mütebakisinin de Rusya'ya gideceğini söyledi.

2 — Türkiye sulhü için daha bir müddet sabır ve intizar etmesi lâzım geldiğini ve Türkiye sulhü büsbütün başka bir şekil ve tarzda olacağını söyledi.

17 Teşrinisani 335

Vürudu 17 minh

15 nci Kor. Kumandanı

Kâzım Karabekir

Vesika No : 289

جريدة نظارتي

نظارت شعبه‌سی

شفره قلمی

٤٧٠٢

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

290 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından XV nci Kolordu Kumandanlığının 289 sayılı vesikayı teşkil eden haberalma raporunun birinci maddesinde Batum'a geldiği bildirilen İngiliz tümeninin nereden geldiği sorulmaktadır.

Vesika No. 290

Şube 2
Kısım 2
4703

27.Teşrinisani.335
Nezaretten

Nezaretten

Şifre

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

13.Teşrinisani 335 tarihli telgrafname ile Batum'a geldiği bildirilen İngiliz fırkasının ne cihetten oraya geldiğinin bittahkik inbasını rica ederim.

M. Nihat **Kadri** **Kâzım**

Kısım II Müttareke

29/Teşrinisani/1335

291 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin 290 sayılı vesikayı teşkil eden istizanına XV nci Kolordu Kumandanlığının verdiği cevabı göstermektedir.

Vesika No. 291

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

M
4195

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine mevrut şifre

Ş. 1 K. 2 6/12

C 29/11/35 Erkânıharbiyei Umumiyeye şifre

1 — Batum'daki arzedilip kuvvet Yirmibeşinci İngiliz Fırkasına mensuptur ve bir kısım kıtaatı Dersaadet'den gelmiş ve henüz bir tarafa sevkedilmemiştir. Yeniden kuvvet geldiğine dair de başka malûmat alınamamıştır. Denikin'in mağlûbiyetine Gürcistan ve Azerbaycanlıların Dağıstanlılara hafiyen yaptıkları muavenet sebep olduğu cihetle mezkûr İngiliz kuvvetinin Gürcistan ve Azerbaycan Hükûmetlerine karşı bir tehdit ve nümayiş vaziyetinde bulunduğu da mevsukan istihbar edilmiştir.

2 — Batum'da bulunan Trabzon Metropolidi henüz dönmemiştir. Batum'daki harekât ve teşebbüsatı ile ahval-i sairelerinin ehemmiyetle takip edilmekte olduğu mâruzdur.

4/Kânunuevvel/335
ve 6 minh

15 nci Kor. K. Vekili
Kâzım

Şube 1
7044

K.
Kısım 2

Şube 2
5061

1
7/12/35

Şube 1
7044

İkinci Şube Müdüriyetine
Üzerinde bir muamele yapılmamıştır. Takdim.

9/12/35

Birinci Şube Müdürü
Kaymakam
(imza)

Vesika No : 291

٤١٩٥

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

ارخ و مدت

جزیره نفی رتنه موجود شفره‌لر

٢٥/١١/٢٩ ٢٠ ارخلی جزیره‌کوی شفره‌سی

١- باطومه‌کی قوماندانلیغی قوتلری یکرمی بشنجی انفلیز فرقه‌سنه منسوب دیرلر قسم قطعاتی دیسعادتله کلمه و کلمکده بولنوب بر طرفدن ده ایدلمشدر بکلنیلن قوتلر کلدیکنی دائره ده بعض معلومات الزامیه ده‌ی کندی مفلوبینی کورجستانه واذربایجانلیلرک صاختانلیغنه قضاً یا بیرقلری معاونت سبب اولدیغی جهتله مذکور انفلیز قوتلرک کورجستانه واذربایجانه حکومتلرینه قارشی بر تهدید و نمایش وضعیتنده بولندیغی ده موثوقاً استحصال ایدلمشدر.

٢- باطومه بولنان طربزونه مرکز پولیسی کلوب دونجه باطومه‌کی حرکات و تشبثاتی ایله احوال سائره‌یه دائر اکثریاً تعقیب ایدلمکده اولدیغی معروضدر.

٢٢٥ کاتب قلم
و ٦ نسخه

ده ١٥ ده وکیل
کاظم

١
٧٠٤٤

٧ - ١٢ - ٧١

٥٠٦١

آرخه‌سی

۷۰۴۴

آیا نظر شعبه مدیریت :

اوزرنده بر معامله بایلان عسکر . تقدیم .

۲۵/۱۴/۹

برنجی شعبه مدیری

حاکم

[illegible]